ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Լ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 06 (1456) ՇԱԲԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 27, 2010
VOLUME 30, NO. 06 (1456) SATURDAY, FEBRUARY 27, 2010

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

ՍԴՀԿ-ՀՅԴ-ՌԱԿ ՄԻԱՑԵԱԼ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ,

Ապրիլ 24, 2010-ին կը լրանայ Հայկական Ցեղասպանութեան 95-րդ տարելիցը:

Հայ ժողովուրդին եւ մարդկութեան դէմ Թուրքիոյ կողմէ իրագործուած ոճրագործութեան հետեւանքները այսօր ալ կը յամենան: Արդարութիւնը տակաւին չէ յաղթանակած:

95 տարի շարունակ հայրենազրկուած, պատմական հայրենիքին մէջ Ցեղասպանութեան ենթարկուած հայութիւնը հետապնդած է իր արդար դատը: Պայքարի երկար ճանապարհին մեր ժողովուրդը կրցաւ կազմակերպուած ուժի վերածուիլ՝ հաւատարիմ մնալով ազգային արժէքներուն, հայրենիքին, իր լեզուին եւ մշակոյթին: Հայկական գաղութներուն մէջ բացուած իւրաքանչիւր դպրոց, եկեղեցի, մշակութային կեդրոն յաղթական քայլ եղաւ մեր նպատակներուն ուղղութեամբ:

Անցնող տասնամեակներուն Սփիւռքը կրցաւ համախմբուիլ Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումին, կորուստներու հատուցումին, Հայրենիքի գաղափարին շուրջ եւ յաջողութիւններ արձանագրեց:

Խորհրդային ամբողջատիրութեան տարիները Հայաստանի մէջ ապրող հայութեան համար նոյնպէս հայրենիք վերադարձի, ինքնութեան հաստատման, սերունդներու իրաւունքի գիտակցութեան ժամանակներ եղան: Հայրենի հայութեան այս կեցուածքը՝ կայանալու եւ յաղթանակի ճանապարհ հարթեց Հայաստանի անկախութեան հռչակումէն յետոյ:

1965 թուականէն սկսեալ՝ ցեղասպանութեան ճանաչումի աշխատանքներէն յետոյ, Արցախեան հերոսամարտն էր, որ վերջնականապէս ապացուցեց հայութեան միասնականութեան անխորտակելի ուժը, Հայ Դատի ամբողջականութիւնն ու կենսունակութիւնը: Հայաստանի անկախ Հանրապետութիւնը կայացաւ ազատագրական յաղթական պատերազմի եւ համահայկական ներուժի գիտակցութեան շնորհիւ: Արժեւորենք այս փաստը: Մեր ազգի աննախադէպ յաղթանակներն արդիւնք են Հայոց պետականութեան եւ հայկական Սփիւռքի համատեղ աշխատանքին:

Մեր ժողովուրդը այսօր դարձեալ մեծ մարտահրաւէրներու առջեւ է: Աննախադէպ են զարգացումները հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման, արցախեան հիմնախնդիրը արագ հանգուցալուծելու առումով: Կրկին հայ ժողովուրդի անանց արժէքներուն, մեր սերունդներու իրաւունքներուն հաշւոյն օտարի շահերը բաւարարելու փորձ կը կատարուի: Բարեբախտաբար հայութիւնը սկսած է գիտակցիլ Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ ստորագրուած արձանագրութիւններու քօղարկուած ու բացայայտ սպառնալիքները: Տակաւին վտանգուած է նաեւ Արցախի հերոսական ժողովուրդի արիւնով ձեռք բերուած ազատութիւնն ու անկախութիւնը:

Միւս կողմէ՝ Ջաւախքի հայութիւնը զրկուած է մարդկային տարրական իրաւունքներէն, որոնք ամէնուր ինքնին բնական եւ հասկնալի են:

Մենք՝ համահայկական երեք կուսակցութիւններս, համոզուած ենք, որ միմիայն համախումբ ջանքերով, խոհեմ ու վճռական քայլերով կը կարենանք աշխարհի մէջ ձեւաւորել Հայոց ազգային-պետական շահերը հաշուի առնելու, մեր իրաւունքները յարգելու գիտակցութիւն: Մենք համոզուած ենք, որ միմիայն միասնական ջանքերով, ամենօրեայ աշխատանքով հնարաւոր է լուծել համազգային խնդիրները. ջաւախքահայութեան իրաւունքներու, Արցախի անկախութեան, Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման եւ Հայաստանի Հանրապետութեան հզօրացման կենսական հիմնահարցերը: Հայաստանի պետական-հասարակական կեանքին մէջ Սփիւռքի իրական ներգրաւուածութիւնը կրնայ դառնալ մեր միասնականութեան ամրապնդման կարեւոր գործօն:

Այս տարի Հայոց Մեծ Եղեռնի 95-ամեակն է: Կը մօտենանք մարդկութեան պատմութեան մեծագոյն ողբերգութիւններէն մէկուն 100-ամեայ տարելիցին: Հայկական Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումին եւ հատուցման պայքարը մեծագոյն նշանակութիւն ունի ինչպէս համամարդկային քաղաքակրթական արժէքներու, այնպէս ալ Հայաստանի անկախ պետականութեան անվտանգութեան առումով: Ցանցագործութեան անպատիժ մնալն էր, որ յետագային հնարաւոր դարձուց նմանատիպ ոճիրներու կրկնութիւնը:

Մենք վճռական ու վստահ ենք մեր արդար դատը յաղթանակով աւարտելու պայքարին մէջ: Մենք կոչ կ'ընենք ՀՀ իշխանութիւններուն, հասարակական-քաղաքական բոլոր ուժերուն, Սփիւռքեան բոլոր կառոյցներուն, հայ ժողովուրդի ապագայով մտահոգ բոլոր մարմիններուն՝ համախմբուելու համազգային խնդիրներու շուրջ, միասնական եւ կուռ դիրքորոշում ներկայացնելու ամբողջ աշխարհին, իրական քայլեր կատարելու Հայաստանի, հայկական Սփիւռքի, ընդհանրապէս հայութեան խնդիրները լուծելու, համազգային հարցերու շուրջ միասնական քաղաքական կամք ձեւաւորելու, աշխարհի մէջ մեր ինքնուրոյն եւ արժանապատիւ տեղը ապահովելու ճանապարհին:

Հայկական իրականութեան այս կարեւոր հանգրուանին մենք կը դատապարտենք այն բոլոր երեւոյթները, որոնք հայութեան կամքը կոտրակելու կը ծառայեն:

Այսօր արդէն բազմաթիւ պետութիւններ պաշտօնապէս ճանչցած են Հայոց Ցեղասպանութիւնը: Այլընտրանք չկայ՝ հայութեան բոլոր հատուածներու գործակցութեամբ, մեր անկախ պետականութեան հզօրացմամբ մենք պիտի հասնինք աշխարհի ու նոյնիսկ Թուրքիոյ կողմէ մեր Արդար Դատի ճանաչումին:

Այս է Հայաստանի Հանրապետութեան եւ հայութեան լիարժէք, անվտանգ ապագայի երաշխիքը:

ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲԻՒՐՈ
ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
22 Փետրուար 2010

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՆԿՐԷՍԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՈՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ԾՐԱԳԻՐ

Փետրուար 23-ին կայացած մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին Հայ Ազգային Գոնկրէսի համակարգող Լեւոն Զուրաբեան յայտարարեց, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի ղեկավարած ընդդիմութիւնը կը պատրաստուի արտահերթ ընտրութիւններու:

Ըստ Զուրաբեանի, նկատի առնելով իշխանութիւններու ձախողութիւնները, քաղաքական բոլոր ուժերը պէտք է պատրաստ ըլլան արտահերթ ընտրութիւններու. - «Իշխանութիւնները, այո՛, ձախողուած են: Այդ ձախողման մասին ընկալումները արդէն տարածուել են իշխանական ճամբարի մէջ: Եթէ ձախողումները այս տեմպով շարունակուեն, իշխանութիւնը ուղղակի կ'ընկնի մեր գլխին, եւ պէտք է պատրաստ լինել դրան»:

Արտահերթ ընտրութիւններուն պատրաստուելուն զուգահեռ Հայ Ազգային Գոնկրէսը հրապարակեց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական քաղաքականութեան համակարգային վերափոխման իր ծրագրի 100 քայլը: Ըստ Գոնկրէսի, ծրագիրը յստակ քայլեր եւ լուծումներ կ'առաջարկէ Հայաստանի տնտեսութիւնը առողջացնելու եւ ապօրինի մենաշնորհներն ու արտօնութիւնները վերացնելու համար:

Ծրագիրը նպատակ կը հետապնդէ օլիկարխիկ համակարգէն, ուր տնտեսական միջոցները կեդրոնացած են մի քանի օլիկարխներու եւ անոնց սպասարկող ընտանիքներու ձեռքերուն մէջ, անցում կատարել մէկ այլ համակարգ, ուր հարիւր հազարաւոր մարդիկ պետական աջակցութեան պայմաններուն տակ պիտի զբաղուին գործարարութեամբ:

Շար.ը էջ 4

ՀԱԽ-Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԿԼԵՆՏԵԼԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ

Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի ներկայացուցիչները վերջերս հանդիպում ունեցած են Կլէնտէլի նորանշանակ ոստիկանապետ Ռոնալտ Տէֆոմփայի հետ, քննարկելու համար բազմաթիւ հարցեր, որոնք կը վերաբերին հայկական համայնքին եւ ընդհանրապէս Կլէնտէլի բոլոր բնակչութեան:

Քննարկման առարկայ եղած է ոստիկանութեան կողմէ հետապնդուող նպատակները՝ հայ համայնքի հետ մօտէն յարաբերելու, ոստիկանութեան ուժերը աւելի ներկայացուցչական դարձնելու, նոր թեկնածուներ ներգրաւելու եւ ընդունմնան քննութիւնները բարելաւելու ուղղութեամբ: Քննարկուած է նաեւ խումբ մը հայ ոստիկաններու կողմէ վերջերս բացուած խտրականութեան դատը:

Ոստիկանապետ Տէփոմփա ՀԱԽ-ի ներկայացուցիչներուն ծանօթացուց ոստիկանութեան նոր ռազմավարութեան՝ ոճիրներու թիւը պակսեցնելու եւ այդ նպատակով նոր թեքնոլոժիներու օգտագործման մասին, որոնք պիտի նպաստեն աւելի արագ եւ ազդու միջամտութիւններ կատարելու:

«Մենք առիթ ունեցանք խօսելու ոստիկանապետին հետ ու փոխանցելու մեր մտահոգութիւնները եւ ստանալու սպառիչ բացատրութիւններ, թէ ի՞նչ քայլեր ձեռք կ'առնուին՝ համայնքի մտահոգութիւնները փարատելու նպատակով»,- հանդիպման մասին յայտարարեց ՀԱԽ-ի վարչութեան անդամ Փիթըր Տարագճեան:

«Որպէս Կլէնտէլի բնակիչ, հանդիպումը խիստ շահեկան էր եւ ունէր տեղեկատուական բնոյթ եւ ես վստահ եմ որ, ոստիկանութիւնը Տէֆոմփայի նոր ղեկավարութեան տակ բազմաթիւ բարելաւումներ

Շար.ը էջ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉՈՒ ՉԻ ՅԱՋՈՂՈՒԵԼ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հարցազրոյց «Համագործակցութիւն յանուն ժողովրդավարութեան կենտրոն»-ի նախագահ Ստեփան Դանիէլեանի հետ

ԶՐՈՒՑԵՑ ՍԻՐԱՆՈՅՇ ՊԱՊԵԱՆ «ԼՐԱԳԻՐ»

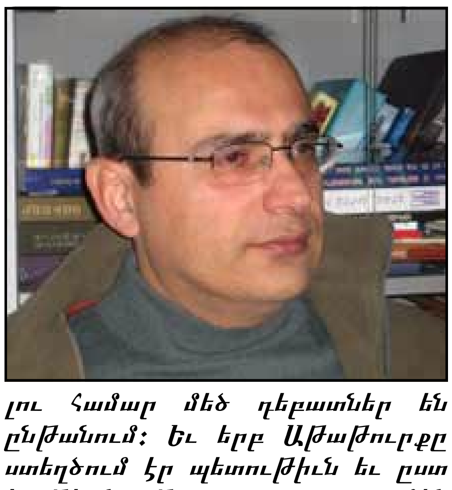

Պարոն Դանիէլեան, հարցուազրոյցների այս շարքի մասնակիցներն իրենց գնահատականն են տալիս տիրող իրավիճակին, որ Զիմբաբուէյից «լաւն» ենք, որ խորը ճահճում ենք եւ այլն: Իրավիճակին Ձեր գնահատականը:

Իմ կարծիքով, Զիմբաբուէյի վիճակն աւելի նախընտրելի է, որովհետեւ Զիմբաբուէյում երիտասարդ ազգ է ձեւաւորւում, նրանց կարծրատիպերը հազարամեակների պատմութիւն չունեն, եւ հետեւաբար նոր գաղափարներն աւելի հեշտութեամբ կ՚ընկալեն: Եւս մի կարեւոր առաւելութիւն ունեն զիմբաբուէյցիները՝ նրանք չեն տառապում ազգային սնապարծութեամբ ու չունեն այդ սնապարծութեան սպեկուլյացիաների վրայ հիմնուած ազգային ինստիտուտներ:

Իմ կարծիքով, այսօրուայ խօսակցութիւնը պէտք է լինի պետութիւն կառուցելու կոնտեքստում: Մենք ինչպիսի՞ պետութիւն ենք ուզում, որից հետ երկրորդ կարեւոր հարցը՝ ինչպէ՞ս կարելի է դրան հասնել: Մնացած ամէն ինչը պէտք է ծառայի այդ գաղափարին, իսկ ինչը խանգարում է՝ անխնայ կերպով դէն նետուի: Որպեսզի այդ հարցերին կարողանանք պատասխանել, մենք պէտք է վերլուծենք մեր պատմութիւնը, որպէսզի հասկանանք՝ ինչու մեզ չի յաջողուել պետութիւն կառուցել, ինչն է խանգարել, ինչ պէտք է անէինք, որ չենք արել: Մենք պէտք է հասկանանք, որ մենք ձախողուած ազգ ենք եւ դրա պատճառները պէտք է մեր մէջ որոնենք, այլ ոչ թէ մեղքը գցենք նուաճողների վրայ:

Իմ կարծիքով, մեր պատմական ձախողման հիմնական պատճառները երեքն են՝ կենտրոնական իշխանութիւնը ոչնչացրած կենտրոնախոյս ֆեոդալական համակարգը, աշխարհիկ իշխանութիւնը ծրագրային կերպով ոչնչացրած մեր խւրայատուկ կղերական ինստիտուտը եւ բարձր համամարդկային (ես կ՚ասէի մարդկային) արժէքները «ազգային» հռչակուած անհասկանալի գաղափարներին հակադրելը: Միայն բարձր արժէքների վրայ հիմնուելով է կարելի ստեղծել պետութիւն, հասարակութիւն եւ կենսունակ կառավարման համակարգ:

Իմ կարծիքով, այսօր պատմութիւնը կրկնւում է: Զնայած դարերի տարբերութեանը՝ ամէն ինչ նորից վերադառնում է նոյն կէտին:

Մեր ամբողջ պատմութիւնը խեղաթիւրուած է, մեզ սուտ պատմութիւն են սովորեցնում դպրոցներում, եւ մենք պէտք է իմանանք իրական պատմութիւնը, որից յետոյ կարողանանք ուղղել իրավիճակը:

Եթէ ուշադրութիւն դարձնէք, ապա կը տեսնէք, որ նորմալ երկրներում պատմութեան դասագրքերում մի տող փոխելու համար մեծ քաղաքական դեբատներ են գնում, եւ դա խոշորագոյն իրադարձութիւն է համարւում: Վերջերս Յունաստանում շատ մեծ քննարկումներ էն գնում, որովհետեւ պատմութեան դասագրքում մի տող է աւելացուել, որտեղ ասուել է, որ Յունաստանի եկեղեցին խոչընդոտել է ազգային-ազատագրական պայքարին: Նոյնն է նաեւ Թուրքիայում. մի բառ փոխելու համար մեծ դեբատներ են ընթանում: Եւ երբ Աթաթուրքը ստեղծում էր պետութիւն եւ ըստ էութեան՝ թուրք ազգ, առաջին հերթին լեզուական բարեփոխումներն էին անցկացւում եւ դասագրքեր ստեղծւում: Այսօր Թուրքիայում պատմութեան դասագրքերում մի կէտ փոխելու համար մեծ դիսկուսիաներ են գնում, եւ դա համար մէկ քաղաքական խնդիրներից է, որովհետեւ յաջորդ սերունդն արդէն այդ դասագրքերի շնորհիւ այլ կերպ է մտածելու: Մեզ մօտ նման խնդիրներ դրուած չեն: Հակառակը, պատմութեան դասագիրքը կարելի է համարել հակապետական մտածողութեան կողաւորման գործիք:

Հիմա մենք ո՞րն ենք անում՝ բարեփոխո՞ւմ ենք, վիրահատո՞ւմ, թէ ըստ էութեան ոչինչ էլ չենք անում:

Այսօր Հայաստանում ֆեոդալական համակարգի ռեստավրացիա է իրականացւում: Մենք ունենք տարածքային ֆեոդալներ, պետական տարբեր ինստիտուտները մարմնաւորող ֆեոդալներ, ինչպէս նաեւ տարբեր ապրանքատեսակների եւ ծառայութիւնների ֆեոդալներ: Ունենք ալիւրի իշխան, շաքարաւազի իշխան, դատական համակարգի, դատախազութեան, մաքսային մարմինների իշխաններ ու կլաններ եւ այլն: Պետական ռեֆորմը պէտք է վերացնի ֆեոդալական համակարգը: Նրանց պէտք է փոխարինեն պետական ծառայողները, որոնք հաշուետու պէտք է լինեն մեզ: Եթէ ուշադրութիւն դարձնէք, կը տեսնէք որ կենտրոնական իշխանութեան ազդեցութիւնը գնալով սահմանափակւում է: Ֆեոդալներին փոխարինելն արդէն բարդ գործընթաց է: Մենք արդէն տեսնում ենք, թէ ինչպէս է վերակենդանանում միւս՝ պատմութիւնից ժառանգուած ինստիտուտը՝ եկեղեցին, որին արդէն ըստ ՀՌԱՀ նոր չափանիշների՝ նոյնիսկ չի կարելի այլեւս քննադատել: Պետականութեան երրորդ պատմական թշնամին բարձր համամարդկային արժէքների մերժման մտայնութիւնն է, որոնք հակաազգային են հռչակւում: Իրականում այն ամէնը, ինչը խթանում է զարգացմանը՝ պէտք է համարուի ազգային: Մեզ մօտ ճիշդ հակառակն է:

Ցանկացած երկրում ամենառացիոնալ կառոյցը կառավարութիւնն է համարւում: Մեզ մօտ ճիշդ հակառակն է. վարչապետը պետականութիւնը լղոզող ինչ-որ աբսուրդային, իռացիոնալ գաղափար է քարոզում, որը անուանում է «հայկական աշխարհ»: Եթէ նման մտքեր յայտնէր որեւէ բանաստեղծ, նկարիչ կամ թէկուզ հրապարակախօս, դա կարելի էր համարել որպես հետաքրքիր մտավարժանք, բայց երբ նման մտքեր է յայտնում վարչապետը, ես վախենում եմ մեր ապագայի համար:

Հայաստանի հեռուստաեթերում, մամուլում խօսակցութիւնները գնում են ոչ թէ ժամանակակից եւ կենսունակ ազգ լինելու, այլ յետամնաց, հին ազգ լինելու, ադաթներ, աւանդոյթներ ունենալու մասին: Այսինքն՝ սա ինքնաոչնչացնող աշխարհայեացք է: Եւ այս առումով ես ասում եմ, որ Հայաստանում նոր քաղաքական ուժը պէտք է անի այն, ինչ ժամանակին Թուրքիայում արել է Աթաթուրքը: Եւ ցանկացած քաղաքական նոր ուժ պէտք է նոր դիսկուրս ձեւաւորի: Այսօր Հայաստանում չեմ տեսնում քաղաքական ուժ, որը նոր դիսկուրս, նոր աշխարհայեացք, նոր մտածողութիւն, պետական եւ հասարակական տերմինների նոր ինտեպրիտացիա առաջարկի: Նոր քաղաքական ուժի համար մէկ խնդիրը պէտք է լինի նոր դիսկուրսի ձեւաւորումը:

Պարոն Դանիէլեան, ներկայում նախաձեռնութիւններ կան, քննարկումներ, որոնց մասնակցում էք նաեւ Դուք, մի՞թէ դրանք Ձեզ հաւատ չեն ներշնչում:

Քննարկումներն անհրաժեշտ են, շատ լաւ է, որ կան, բայց դեռեւս դիսկուրսը չկայ: Ով ձեւաւորի դիսկուրս, նա կը տիրի եւ նա կը լինի նոր հայկական պետականութեան ճարտարապետը: Իսկ քննարկումները պէտք է որոշակի արդիւնքի հասնեն, եւ այդ արդիւնքները դրուեն հրապարակային քննարկման: Եւ, իհարկէ, պէտք կը լինեն ուժեր, լիդերներ, որոնք որտեղ պէտք է՝ համոզելով, բացատրելով, իսկ եթէ պէտք լինի՝ կացնային հարուածներով ռեֆորմներ իրականացնեն:

Բայց որտեղի՞ց լինեն, նրանք կա՞ն մեր իրականութեան մէջ:

Իմ կարծիքով, սաղմերը կան: Երբ պահանջը հասունանում է, մարդիկ միշտ գտնւում են:

Իսկ, ըստ Ձեզ, պահանջն այսօր հասունացե՞լ է, ժողովուրդը գիտակցո՞ւմ է:

Ինձ համար ժողովուրդը կեղծ կատեգորիա է: Ժողովուրդը ձեւաւորւում է հասարակութիւն, ազգ, պետութիւն, որոնք արդէն քաղաքական կատեգորիաներ են: Երբ ժողովուրդը հիմնւում է որոշակի արժէքային համակարգի վրայ, ձեւաւորւում է կենսունակ եւ զարգացող կառավարման համակարգ, ստեղծւում է մշակոյթ, վերածւում է ազգի: Վիկտոր Հիւգոն ժամանակին ասում էր, որ Ֆրանսիան 500 մարդուց է բաղկացած: Այդ հզօրագոյն մշակոյթ ունեցող երկիրը 19-րդ դարի վերջում, ըստ նրա, ընդամէնը 500 մարդուց էր բաղկացած: Եւ եթէ այսօր Հայաստանում նման 10 մարդ գտնուի, մենք կարող ենք ասել, որ Հայաստանն արդէն ապագայ ունի: Այսինքն՝ խնդիրը պէտք է շատ նեղացնել, կոնկրետացնել՝ ով կրում է միտք, նա կարող է պարտադրել: Ըստ իս՝ մենք պէտք է լինենք ժամանակակից պետութիւն՝ առաջաւոր մտածողութեամբ, առաջաւոր տեխնոլոգիա ստեղծող: Ֆինլանդիան այսօր շատ փոքր բնակչութեամբ երկիր է՝ 4-5 միլիոն էլ չկայ, բայց տեխնիկական առումով աշխարհի ամենաառաջաւոր մտքեր, նորարարութիւններ ստեղծող երկիրն է: Ի դէպ, այդ նորարարական կենտրոնները գտնւում են գիւղերում: Ամէն գիւղում 4-5 ինժեներ նստած համաշխարհային նշանակութեան գիւտեր են անում: Ինձ թւում է՝ հայերն այն ժողովուրդն են, որ կարող են դրան հասնել: Ուղղակի կան հոգեւոր եւ մտային կապանքներ, որ դասագրքերից սկսած, վերջացրած հեռուստատեսութեամբ, մեզ ներարկւում են: Այդ կապանքներից մենք պէտք է ազատուենք: Քաղաքական ցանկացած նոր ուժի խնդիրն այդ կապանքները վերացնելը պէտք է լինի:

Կարծես մեզանում այսօր փորձեր արւում են մտքեր ձեւաւորել:

Փորձեր արւում են, սակայն ժամանակը սուղ է: Մեր բախտն այսօր բերում է նրանով, որ Հայաստանի իշխանութիւնները չեն որոշում Հայաստանի ճակատագիրը, այլապէս Հայաստանը վաղուց չէր լինի: Մեր բախտը բերել է, աշխարհագրական առումով Հայաստանը պէտք է, եւ Հայաստանին չեն թողնում կործանուի: Մենք դեռ կարծես թէ ժամանակ ունենք, մնացածը մեզանից է կախուած:

Հնարաւո՞ր է, որ մեր գիւղերը Ֆինլանդիայի գիւղերի նման նորարարութիւնների կենտրոններ լինեն:

Օրինակ բերեմ. շատ բռնապետական երկրներ գոյութիւն ունեն, որտեղ գիտական կենտրոնները, համալսարանները ազատ են, նրանք այլընտրանքի, այլ մտածողութեան, ազատ մտքի օջախներ են: Նոյնիսկ Ստալինի ժամանակ ֆիզիկոսներին շատ բան էր ներւում, որովհետեւ պետութեանը պէտք էր գիտութիւն, իսկ գիտութիւնը ազատութեան պայմաններում է ստեղծւում: Մտէք Հայաստանի ցանկացած բուհ. այնտեղ մտքի գերեզմանոց է: Այսօր համալսարանը դարձել է ամենայետամնաց ու պահպանողական կառոյցներից մէկը: Սա նշանակում է՝ մենք ապագայ չունենք: Կրթութեան նախարարը վերջերս գնացել էր համալսարան եւ ասում էր՝ ուսխորհուրդները պէտք է ծառայեն եկեղեցուն: Հանրապետականներին ծառայելը, պարզւում է, դեռեւս բաւարար չի: Նախարարը օրէնքների եւ սահմանադրութեան խախտում է կատարել ու իր պաշտօնի իրաւա-

Շար.ը էջ 4

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ԳԱԲՐԻԷԼ ՄՈԼՈՅԵԱՆ
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626)797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the **Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA**

1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $75.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՎՍՏԱՀԵՑՆՈՒՄ Է, ՈՐ ՃԳՆԱԺԱՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԱՒԱՐՏՈՒԵԼ Է

Էկոնոմիկայի նախարար Ներսէս Երիցեանը վստահեցնում է, որ տնտեսական ճգնաժամը Հայաստանում աւարտուել է, եւ այդ ճգնաժամից՝ «մենք դուրս ենք եկել պատուով»: Ազգային վիճակագրական ծառայութեան հրապարակած տուեալներով, այս տարուայ Յունուարին, նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի համեմատ 2.4 տոկոս աճ է արձանագրուել:

Փետրուար 22-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը, ի պատասխան «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, Ներսէս Երիցեանը նշեց, որ աճ են ապրել արդիւնաբերութիւնը եւ այն ոլորտները, որոնց ուղղութեամբ նախորդ տարի պետութեան կողմից ներդրումներ են կատարուել. - «Խոշոր (ներդրումներ) են իրականացուել ենթակառուցուածքների մէջ, որոնք չէին կարող իրենց ազդեցութիւնը տնտեսութեան դիւերսիֆիկացման եւ տնտեսական աճի ցուցանիշների վրայ չթողնել»:

Հայաստանի նախկին վարչապետ, ընդդիմադիր Հայ ազգային կոնգրեսի անդամ Հրանդ Բագրատեանը չի կիսում էկոնոմիկայի նախարարի լաւատեսութիւնը Յունուարին արձանագրուած տնտեսական աճի վերաբերեալ:

«Աճի հիմնական պատճառն այն է, որ անցեալ տարի Յունուարին ընդհանրապէս վատ է եղել: Այս աճն էլ է սուտ: Նման կարգի յայտարարութիւնների համար, թուերի համար ե՛ւ Ազգային վիճակագրական ծառայութեան պետը, ե՛ւ էկոնոմիկայի նախարարը պարզապէս պետք է քրէական հետապնդման ենթարկուեն: Աւելին, Յունուար ամսին, օրինակ, Ադրբեջանում 9,5 տոկոս է աճել», - նշեց Բագրատեանը: Նախկին վարչապետը նաեւ խօսեց անցած տարուայ տնտեսական ցուցանիչների մասին. - «2009-ին տարին փակուել է, իրենց յայտարարութեամբ, 14.4 տոկոս անկմամբ: Դա ԱՊՀ-ի ամենավատ թիւն է»:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԱՏԱՒՈՐ Է»

«Մեր բազմամեայ աշխատանքի արդիւնքում համոզուել ենք, որ սակագին վերանայել մեր երկրում նշանակում է սակագինը բարձրացնել»,- Փետրուար 22-ի ասուլիսում ասաց «Սպառողների միութիւն» ՀԿ նախագահ Արմէն Պօղոսեանը՝ անդրադառնալով Հանրային ծառայութիւնները կարգաւորող յանձնաժողովի գործունէութեանը: Նրա խօսքով՝ յանձնաժողովը որոշումներ կայացնելիս պէտք է դատաւորի դեր ստանձնի, այնինչ, որպէս կանոն, նրա կողմից որոշումներն ընդունւում են միաձայն: «Յանձնաժողովում ընթացակարգային եւ կազմակերպական առումով պէտք է փոփոխութիւններ կատարուեն»,- ասաց նա:

Պօղոսեանը նշեց, որ գազի գնի սպասուող թանկացումը հնարաւոր էր կանխել, եթէ ճիշդ օգտագործուէին մեր ռեսուրսները: «Մենք ունենք հզօր ռեսուրս՝ էներգետիկան, որի միջոցով կարելի է կոմպենսացնել լրացուցիչ ծախսերը, որպէսզի դրանք սպառողները չկրեն:

«Հասարակական պաշտպանների միութիւն» ՀԿ գործադիր տնօրէն Արամ Գրիգորեանը նշեց, որ թէեւ Հանրային ծառայութիւնները կարգաւորող յանձնաժողովը գազի գնի թանկացման նախաշեմին քննարկումներ է անցկացրել հասարակական կազմակերպութիւնների ներկայացուցիչների հետ, դրանք ձեւական բնոյթ են կրել: Նա համոզուած է, որ յանձնաժողովը սակագնի բարձրացման յայտը կ՚ընդունի եւ ներկայիս 96 դրամի փոխարէն 1 խմ գազի գինը կը սահմանի 132 դրամ:

Իսկ այն հարցին, թէ ինչու քննարկումների ժամանակ հասարակական կազմակերպութիւնները յստակ չեն ներկայացրել իրենց պահանջները, նա պատասխանեց. «Որովհետեւ «ՀայՌուսգազարդը» մեծ հզօրութիւն ունեցող կազմակերպութիւն է, իսկ միւս կողմը՝ սպառողը, չձեւաւորուած եւ թոյլ է: Մեր կողմից առաջարկութիւններ ներկայացնելու ընթացակարգը չկայ, մենք կարող ենք ներկայացնել, յանձնաժողովը նայի կամ չնայի, մենք չենք կարող դա անգամ բողոքարկել»,- նշեց նա:

ԹՈՒՐՔ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ՓՈԽՒՈՒՄ ԵՆ ՀԱՅԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՏԿԵՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Հայ-թուրքական յարաբերութիւնների կարգաւորմանն ուղղուած գործընթացը, ինչպէս «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում ասաց Ստամբուլում գործող ազատական կողմնորոշում ունեցող երիտասարդական «Արի» շարժման առաջնորդներից Արդա Բատուն, «արդէն իսկ արդիւնք տուել է»:

«Անկախ այն հանգամանքից, թէ ինչ աւարտ կ՚ունենայ հայ-թուրքական յարաբերութիւնների նորմալացման գործընթացի այս փուլը, կարող եմ ասել, որ մենք արդէն իսկ արդիւնք ունենք, որովհետեւ թուրքական հասարակութեան ներսում փոխւում են հայերի ու Հայաստանի նկատմամբ եղած պատկերացումները», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում ասաց Բատուն, ով Ծաղկաձորում անցկացուող «Հայ-թուրքական մերձեցում» խորագրով քննարկման մասնակիցներից է:

«Այսօր Թուրքիայում շատ տաբուներ կոտրուել են ոչ միայն հայերի, այլեւ քրդերի առնչութեամբ: Քսան տարի առաջ կամ նոյնիսկ տասը տարի առաջ մեր հասարակութեան մեծ մասը որեւէ պատկերացում չունէր քրդական խնդրի վերաբերեալ: Մենք ուշադրութիւն չէինք դարձնում 1915 թուականին տեղի ունեցած զանգուածային սպանութիւնների հարցին: Սակայն հենց այդ տաբուները յաղթահարուեցին, եւ այս հարցերը սկսեցին ազատօրէն քննարկուել, հայերի ու Հայաստանի նկատմամբ պատկերացումները փոխուեցին, որովհետեւ այսօր, օրինակ, Թուրքիայի հասարակական կարծիքը հարց է բարձրանցնում, թէ ինչ է տեղի ունեցել անցեալում, որովհետեւ բաւականին երկար ժամանակ գոյութիւն ունէր ժխտման քաղաքականութիւնը:

«Բայց, իմ կարծիքով, Հայաստանի ու հայերի նկատմամբ առկայ պատկերացումների փոփոխութիւնը դեռ չի հասել նոր գնահատականներ տալու կէտին: Դեռեւս ընթանում է հարցերի բարձրացման փուլը, որը ինչ-որ ժամանակ անց իր յետեւից կը բերի պատասխաններ», - ասաց Արդա Բատուն՝ շարունակելով. - «Ինձ համար, եւ կարծում եմ հարցին քաջատեղեակ շատերի համար անակնկալ չէր, որ այժմ գործընթացը գտնւում է նման առկախ վիճակում, որովհետեւ այսպիսի փխրուն գործընթացները միշտ բախւում են որոշ արգելքների:

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԻ ԵՐԹԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ԾԵԾԿՌՏՈՒՔ Է ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԵԼ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐԻ ՀԵՏ

Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի գլխաւորած Հայ ազգային կոնգրեսի (ՀԱԿ) երիտասարդ ակտիւիստները 2008 թուականի Փետրուարի 19-ի նախագահական ընտրութիւնների երկրորդ տարելիցի կապակցութեամբ բողոքի երթ էին կազմակերպել Երեւանում:

«Լրացել է 2008-ի Փետրուարի 19-ին կայացած նախագահական կեղծուած ընտրութիւնների 2 տարին», - վանկարկում էին երթի մասնակիցներն ու պահանջում Կենտրոնական ընտրական յանձնաժողովի ողջ աշխատակազմի հրաժարականը:

Աբովեան-Սայաթ Նովա խաչմերուկում հրմշտոց եւ ծեծկռտուք տեղի ունեցաւ ոստիկանների եւ ցուցարարների միջեւ: Երբ ոստիկանները սկսեցին հրելով մարդկանց դուրս բերել փողոցից, երիտասարդները խաչմերուկի կենտրոնում նստեցին գետնին՝ հրաժարուելով հեռանալ: Ծեծկռտուքի ժամանակ տուժած ՀԱԿ-ի երիտասարդ ակտիվիստ Սարգիս Խաչատրեանը տեղափոխուեց հիւանդանոց:

Աւելի ուշ Հայ ազգային կոնգրեսի համակարգող Արման Մուսինեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին փոխանցեց, որ երբ երթի մասնակիցները վերադառնալիս են եղել ՀԱԿ-ի գրասենեակ, պարեկապահակային ծառայութեան ներկայացուցիչները ոստիկանութեան մեքենայով անյայտ ուղղութեամբ են տարել ընդդիմադիր ակտիւիստներ Տիգրան Առաքելեանին, Վահագն Գէորգեանին, Սարգիս Գէորգեանին, Սերգէյ Գասպարեանին եւ եւս երկու ակտիւիստների:

ՀԵԼՍԻՆՔԵԱՆ ԱՍՈՑԻԱՑԻԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Հայաստանում արմատացած ռազմաոստիկանական ռեժիմը շարունակում է ուժեղացնել այլակարծութեան եւ իր քաղաքական հակառակորդների դէմ պայքարի քաղաքականութիւնը: Հայաստանի իշխանութիւնները գործում են ամենակեղտոտ մեթոդներով՝ քաղաքացիների առեւանգում, հոգեբանական ճնշման գործադրում: Գործարար Սարիբէկ Սուքիասեանի նկատմամբ քրէական գործի յարուցումը հետապնդում է մէկ նպատակ՝ ճնշում գործադրել եւ պատժել Սուքիասեանների ընտանիքին իրենց քաղաքական հայեացքների եւ ընդդիմութեանը աջակցելու համար: Նմանատիպ մեթոդները վաղուց արդէն փորձարկուել եւ կիրառուել են Հայաստանում:

«Ընդդիմութեան երիտասարդ 6 ակտիւիստների անօրինական ձերբակալումը, որոնցից չորսը անչափահաս են, ոչ այլ ինչ է, քան քաղաքացիների առեւանգում «իրաւապահ» մարմինների կողմից՝ պետական մարմինների կողմից ահաբեկչութեան դրսեւորում:

«Հելսինքեան Ասոցիացիան պահանջում է. Անյապաղ դադարեցնել ընդդիմութեան նկատմամբ կիրառուող ամէն տեսակի անօրինական մեթոդների կիրառումը, համապատասխան մարմինների կողմից անյապաղ իրականացնել խախտումների վերաբերեալ փաստերի հետաքննութիւն եւ պատժել մեղաւորներին, Հելսինքեան Ասոցիացիան կոչ է անում միջազգային հանրութեանը շարունակել քաղաքական եւ տնտեսական ճնշումների գործադրումը Հայաստանի իշխանութիւնների նկատմամբ»:

ԼՈՒՐԵՐ

RAND-Ի ՓՈՐՁԱԳԷՏՆԵՐԸ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԵՆ ՀԱՄԱՐՈՒՄ ԹՈՒՐՔ - ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Վտանգուած գործընկերութիւն. Թուրք - ամերիկեան յարաբերութիւնները աշխարհաքաղաքական գլոբալ փոփոխութիւնների դարաշրջանում», - այսպէս է կոչւում ամերիկեան ամենահեղինակաւոր վերլուծական կենտրոններից մէկի՝ RAND կորպորացիայի կողմից Վաշինգտոնում հրապարակուած ծաւալուն մենագրութիւնը: 150-էջանոց աշխատութեան մի մասը նուիրուած է հայ - թուրքական յարաբերութիւններին եւ դրանցում Միացեալ Նահանգների դերակատարութեանը:

RAND-ի վերլուծաբանների համոզմամբ՝ Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ յարաբերութիւնների կարգաւորումը դրական երեւոյթ է: «Հայաստանի համար երկկողմ յարաբերութիւնների բարելաւումը Մոսկուայից տնտեսական եւ քաղաքական կախուածութեան թուլացում կը նշանակի: Բացի այդ, Հայաստանը կարող է ընդգրկուել տարածաշրջանային տնտեսական ու էներգետիկ այն ծրագրերում, որոնցից դուրս է մնացել: Թուրքիայի համար Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների բարելաւումը կարող է նոր լիցք հանդիսանալ Եւրամիութեանը անդամակցելու ճանապարհին», - նշում են ամերիկացի վերլուծաբանները՝ յաւելելով. - «Ամէն դէպքում, սխալ կը լինէր կարծել, որ հայ - թուրքական յարաբերութիւնների բարելաւումն արդէն իսկ իրականութիւն է դարձել: Երկու երկրների մերձեցումը որոշակի լարուածութիւն է ստեղծել Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի յարաբերութիւններում: Բաքւում մտավախութիւն կայ, որ Անկարայի եւ Երեւանի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնների հաստատման դէպքում ադրբեջանական կողմը Հայաստանի վրայ ազդեցութեան կարեւոր մի լծակ է կորցնելու»:

Նշելով, որ Թուրքիան Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների բարելաւումը շաղկապում է Ղարաբաղեան խնդրի կարգաւորման հետ՝ RAND-ի փորձագէտները գրում են. - «Մեծ է հաւանականութիւնը, որ այդ քայլը կը դժուարացնի Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ յարաբերութիւնների բարելաւման գործընթացը»:

Ամերիկացի վերլուծաբանների համոզմամբ՝ այս գործընթացին խոչընդոտող եւս մէկ գործօն է Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման մասին Միացեալ Նահանգների Կոնգրեսում շրջանառութեան մէջ գտնուող բանաձեւի նախագիծը: «Բանաձեւի ընդունումը կարող է լրջօրէն վնասել Օբամայի վարչակազմի՝ Թուրքիայի հետ յարաբերութիւնների ամրապնդմանն ուղղուած ջանքերը: Բանաձեւի ընդունման դէպքում Անկարան կարող է պատասխան քայլերի դիմել՝ որոշակիօրէն սահմանափակելով ամերիկացիների՝ Թուրքիայի տարածքում գտնուող ենթակառոյցներից օգտուելու հնարաւորութիւնները», - նշում են RAND կորպորացիայի մասնագէտները:

Նրանց համոզմամբ՝ Ցեղասպանութեան բանաձեւի ընդունման հաւանականութիւնը կ՚աճի, եթէ Թուրքիայում պաշտօնական Վաշինգտոնի համար անցանկալի ներքին զարգացումներ լինեն: Խօսքը, ըստ վերլուծաբանների, ռազմական նոր յեղաշրջման մասին է: «Եթէ զինուորականները կրկին միջամտեն քաղաքական զարգացումներին, ապա Ցեղասպանութեան ճանաչման մասին բանաձեւի ընդունման հաւանականութիւնը առաւել մեծ կը լինի: Բացի այդ, Կոնգրեսը կարող է պատժամիջոցներ կիրառել Թուրքիայի դէմ՝ արգելելով զէնքի վաճառքը այդ պետութեանը», - ասուած է RAND կորպորացիայի փորձագէտների վերլուծութիւնում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԿԱՐՈՂ Է ԸՆՏՐՈՒԵԼ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՊԱՏՐԻԱՐՔ

Պոլսոյ համապատրիարքի թեկնածուներէն մէկը՝ Գուգարքի թեմի առաջնորդ Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլճեան

«Պոլսոյ պատրիարքարանը չպէտք է խառնուի քաղաքականութեանը», - Թուրքական «Հիւրիէթ» թերթին տուած հարցազրոյցում ասել է Պոլսոյ համապատրիարքի ամենահաւանական թեկնածուներից մէկը՝ Գուգարքի թեմի առաջնորդ Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլջեանը:

Համապատրիարքի ընտրութեան նախնական ժամկէտը Մայիսի 12 է: Այժմ Պատրիարքարանում սպասում են թուրքական իշխանութիւնների պաշտօնական պատասխանին, որից յետոյ հնարաւոր կը լինի ընտրութիւնների կազմակերպումը:

Սեպուհ Չուլջեանի առաջադրման մասին սկսեցին խօսել մի քանի ամիս առաջ: Այս շաբաթ ժամանելով Թուրքիա՝ Չուլջեանը ելոյթ է ունեցելՍտամբուլի ամենահին հայկական եկեղեցիներից մէկում՝ Կոջա-Մուստաֆա Թաղամասի Սուրբ Գէորգ եկեղեցում՝ յայտարարելով, որ իր ղեկավարութեան ներքոյ Պատրիարքարանը քաղաքականութեանը չի խառնուելու:

«Մենք այլեւս նման սխալներ կատարելու իրաւունք չունենք», - ասել է Սեպուհ եպիսկոպոսը:

«Հիւրիէթ»-ին տուած հարցազրոյցում Չուլջեանը գործող պատրիարք Մեսրոպ Մութաֆեանի առողջական վիճակի կտրուկ վատթարացումը կապել է «Ակօս» թերթի խմբագրապետ Հրանդ Դինքի սպանութեան հետ: 53-ամեայ Դինքը սպաննուել էր 2007 թուականի Յունուարի 19-ին Ստամբուլում:

«Դինքի սպանութեանը յաջորդած շրջանում Մութաֆեանն այնքան սպառնալիք է ստացել, որ դա չէր կարող չազդել նրա առողջութեան վրայ», - նշել է Սեպուհ Չուլջեանը:

Խօսելով 1915 թուականի իրադարձութիւնների մասին՝ Չուլջեանն ասում է. - «Արեւմուտքը օգտագործեց մեզ՝ Անատոլիայում իր նպատակներին հասնելու համար: Հայերը դարձան Արեւմուտքի եսակենտրոն քաղաքականութեան զոհը: Գերմանացիները գերադասում են լռել, թէեւ նրանք պատասխանատուութեան մեծ բաժին ունեն այն ամէնում, ինչ կատարուեց 1915 թուականին»:

Չուլջեանը նաեւ պնդել է, թէ կտրականապէս դէմ է հայ-թուրքական բանակցութիւններում որեւէ տեսակի միջնորդական առաքելութիւնների. - «Երկու ժողովուրդներից լաւ որեւէ մէկը մեզ չի ճանաչում, այնպէս որ արեւմուտքի պետութիւններին կոչ կ՚անէի աղ չցանել մեր վէրքերին»:

ԻՆՉՈՒ ՉԻ ՅԱՋՈՂՈՒԵԼ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակուածէջ 2-էն

սութիւնները գերազանցել է: Պարզւում է, որ համալսարանը պէտք է ոչ թէ գիտութեան օջախ լինի, այլ ծառայի դոգմատիկ մի ինստիտուտի, որի ծառայողները բացայայտօրէն ասում են, որ գիտութիւնն իրենց թշնամին է:

Դառնալ ժամանակակից, կարծում եմ, բոլորն են ուզում, ամբողջ հարցն այն է՝ ինչպէ՞ս:

Դա անհնար է կղերաֆեոդալական պայմաններում: Լուծումը պարզ է. պէտք է համակարգը փոխուի:

Ովքե՞ր դա պէտք է անեն:

Հայաստանում հեռուստատեսութիւնը գրաքննութեան տակ է: Ազատ հեռուստատեսութիւն գոյութիւն չունի: Ըստ այդ տրամաբանութեան, Հայաստանում պէտք է գրաքննութիւն իրականացուէր նաեւ հրատարակչական ոլորտում: Սակայն գրաքննութիւն այդ ոլորտում դեռ չկայ: Դա շատ աննորմալ երեւոյթ է այն առումով, որ ցանկացած բռնատիրական երկրում գրքերը պարտադիր գրաքննւում են: Այսինքն՝ մեզ մօտ չեն ստեղծւում, չեն թարգմանւում գրքեր, որոնք վտանգաւոր են այս իշխանութեան համար: Դա նշանակում է, որ մեզ մօտ դեռեւս «ճիշդ» գրքեր չեն հրատարակւում:

Վերադառնալով հարցին, թէ ովքեր պէտք է դա անեն, ասեմ, որ նրանք, ովքեր պէտք է անեն, դեռեւս չեն անում: Սակայն գոյութիւն ունի մի առաւելութիւն: Մենք այսօր ունենք իշխանութիւն, այսօր մենք ունենք լաւ կամ վատ պետութիւն, եւ այդ պետական ինստիտուտները բոլոր դէպքերում զգում են վտանգը: Այդ ինստիտուտները գոնէ ինքնափրկութեան համար ռեֆորմների պահանջ կ՚զգան, որովհետեւ մի բան է, երբ պետութիւն չունես, մի բան՝ երբ պետութիւն ունես: Նման երկրներում ռեֆորմները հենց իշխանութեան համակարգից են սկսւում եւ պարտադիր չէ, որ հենց առաջին դէմքերը լինեն: Անգլիական, ֆրանսիական, հոլանդական, ամերիկեան յեղափոխութիւններն առաջաւոր պետական գործիչների աջակցութիւնն են վայելել:

ՀԱԽ

Շարունակուածէջ 1-էն

պիտի կատարուին, ներառեալ ոստիկաններուն տալ տեղեկութիւններ, տարբեր ազգութեանց սովորութիւններու մասին, որպէսզի աւելի լաւ ձեւով կարողանան շփուիլ հայ համայնքին հետ»,- իր կարգին յայտարարեց ՀԱԽ,ի անդամ Վարդան Գոճապապեան:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ ԵՆ ՎԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Թուրքական իշխանութիւնները որոշում են կայացրել վերականգնել Վանի հայկական եկեղեցիները:

Anadolu գործակալութեան հետ հարցազրոյցում Վանի փոխնահանգապետ Հալիլ Բերքը յայտարարել է, որ նահանգապետարանի կողմից պատրաստուած նախագծով նախատեսւում է վերականգնել Վանայ լճի Զարփանաք կղզում եւ Իւքարըբաքրաչլը գիւղում (Վարագավանք) գտնուող հայկական եկեղեցիները:

«Վանայ լիճ ասելիս՝ պատկերացնում ենք Աղթամար կղզին: Սակայն Վանայ լճում Աղթամարից բացի եւս 3 կղզի կայ, որոնցից իւրաքանչիւրն ունի եկեղեցի: Մեր պատրաստած նախագծի շրջանակում այս տարուայ ապրիլից կը սկսուեն Զարփանաք կղզում եւ Իւքարըբաքրաչլը գիւղում գտնուող հայկական եկեղեցիների վերականգնման աշխատանքները»,- յայտարարել է փոխնահանգապետը:

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՆԿՐԷՍԸ

Շարունակուածէջ 1-էն

Այս նպատակին հասնելու համար Հայ Ազգային Գոնկրէսը կ՚առաջարկէ բարձրացնել օլիկարխներու հարկերը, մենաշնորհները վերացնելու նպատակով խստացնել պատժամիջոցները, արգիլել ներմուծող օլիկարխներու շահերուն ծառայող դրամի արժեւորումը եւ խրախուսել արտահանումը, ազգային հարստութիւնները վերադարձնել հանրութեան տնօրինման, վերանայիլ գազի, էլեկտրաէներգիայի գիներու անհիմն բարձրացումները, արգիլել պետական պարտքի կուտակումը, վերացնել կոռուպցիան եւ ստուերը, ամրապնդել աշխատաւոր քաղաքացիներու իրաւունքները:

Հայ Ազգային Գոնկրէսի համակարգող Լեւոն Զուրաբեան ըսաւ, թէ իրենք ուրախ կ՚ըլլան եթէ այսօրուայ իշխանութիւնները կարողանային այս ծրագիրը իրականացնել, բայց այդ իշխանութեան համար ինքնասպանութեան նման բան կը դառնայ:

«Այս ծրագիրը կարող է կատարել միայն այնպիսի զանգուածային քաղաքական ուժ, որը որեւէ պարտաւորութիւններով կամ կապերով կապուած չէ օլիկարխների հետ եւ չի սպասարկում նրանց շահերը», - յայտարարեց Լեւոն Զուրաբեան:

ԼՈՒՐԵՐ

ԼԻԲԱՆԱՆ
ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔԸ ՆՈՒԱԶԵՑՆԵԼՈՒ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ ՁԱԽՈՂԵՑԱՒ

Լիբանանեան խորհրդարանը Երկուշաբթի հրաւիրուեցաւ քուէարկելու ընտրական տարիքը 18-ի նուազեցնելու օրինագիծը:

Այս օրինագիծը հաստատուելու համար անհրաժեշտ էր, որ խորհրդարանի անդամներուն երկու երրորդը քուէարկէր ի նպաստ օրինագիծին: Քաղաքական հոսանքներէն շատեր օրինագիծին դէմ վերապահութիւններ չունենալով հանդերձ իրենց վերապահութիւնը արտայայտեցին՝ ներկայ հանգրուանին զայն ներկայացնելու իմաստով եւ յատկապէս առանձին, այսինքն՝ արտերկրի լիբանանցիներուն քուէարկելու իրաւասութիւն շնորհող օրինագիծին բացակայութեան:

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի կողմէ քուէարկութեան դրուեցաւ ընտրական տարիքը 18-ի նուազեցընելու օրինագիծը: 66 երեսփոխաններ մնացին ձեռնպահ, երեսփոխան Սերժ Թուրսարգիսեան քուէարկեց օրինագիծին դէմ, իսկ 34 երեսփոխաններ՝ ի նպաստ օրինագիծին:

«Դեմոկրատական հանդիպում» խորհրդարանական խմբաւորումի անդամ Մարուան Համատէ դիտել տըւաւ, որ ընտրական տարիքը 18-ի նուազեցնելու օրինագիծը ՝ արտերկրի լիբանանցիներուն ընտրելու իրաւասութիւն շնորհելու օրինագիծէն անջատ քուէարկելու քայլը Նեպիհ Պըրրիի կողմէ թոյլ տրուած լուրջ սխալ մըն է: Համատէ առաջարկեց մէկ քանի ամիսով յետաձգել քուէարկութիւնը, որպէսզի հնարաւոր ըլլար արտերկրի լիբանանցիներուն քուէարկելու իրաւունք շնորհող բանաձեւին հետ համատեղ քուէարկել զայն:

«Բարգաւաճում եւ ազատագրութիւն», «Հաւատարմութիւն դիմադրութեան», Ընկերվար Յառաջդիմական կուսակցութիւնը եւ երեսփոխաններ՝ Իմէտ Ալ Հուր, Նիքոլա Ֆաթուշ, Թամամ Սալամ, Ահմէտ Քարամէ, Նեժիպ Միքաթի, Մուհամմէտ Սաֆարի եւ Քասէն Ապտէլ Ազիզ քուէարկեցին ի նպաստ օրինագիծին:

Խորհրդարանը նաեւ ընտրեց նախագահներ, նախարարներ դատող գերագոյն խորհուրդի անդամները՝ Իպրահիմ Քանաան, Նիքոլա Ֆաթուշ, Սամիր Ճըսր, Ղազի Զըայթէր, Նիքոլա Պըսըն, Մուհամմէտ Ֆընէյշ, ընկեր Սեպուհ Գալփաքեան: Ապա տեղի ունեցաւ փոխ-անդամներու ընտրութիւնը՝ Նուար Սահելի, Նէյլա Թուէյնի եւ Մարուան Համատէ:

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅԵՐԸ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԷՆ

Լիբանանի արտաքին գործոց նախարար Ալի Շէմին ատրպէյճանական Trend *գործակալութեան տուած իր հարցազրոյցի ընթացքին յայտարարած է, որ պաշտօնական Պէյրութը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման գործով կը պաշտպանէ Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութիւնը: Այս յայտարարութիւնը արդարացի վրդովմունք առաջացուցած է Լիբանանի հոծ հայկական համայնքէն ներս եւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան Լիբանանի շրջանի ղեկավարութեան միջոցաւ յայտարարութիւն տարածած է, զարմանք արտայայտելով արտաքին գործոց նախարարի յայտարարութեան վերաբերեալ:*

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի արտաքին գործոց նախարար Ալի Շեմիի՝ ազերիական «Թրէնտ Նիուզ» լրատուական գործակալութեան հետ ունեցած հարցազրոյցը կ՚ընդգրկէ բաւական վիճելի արտայայտութիւններ:

Ըստ »Թրէնտ Նիուզ« գործակալութեան կողմէ լոյս ընծայուած հարցազրոյցին, մեծարգոյ նախարարը ըսած է, թէ Լիբանան իր զօրակցութիւնը կ՚արտայայտէ Ատրպէյճանի հողային ամբողջականութեան, կը յարգէ անոր գերիշխանութիւնը եւ միջազգայինօրէն ճանչցուած անոր սահմանները, ու մեկնելով այս իրողութենէն կառչած կը մնայ հակամարտութիւններու լուծման միջազգային օրինականութեան տուեալներուն:

Յարգելի նախարարը նաեւ կը յայտնէ հակամարտութիւնները ու վիճելի հարցերը երկխօսութեան եւ միջազգային օրինականութեան սկզբունքներու հիման վրայ լուծելու անհրաժեշտութիւնը:

Կ՚ուզենք մեծարգոյ նախարարին ուշադրութեան յանձնել՝ «Թրէնտ Նիուզ» գործակալութեան լոյս ընծայած հարցազրոյցի արաբերէն եւ անգլերէն բնագիրներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող բացայայտ տարբերութիւնը, որ ընթերցողը շփոթի կը մատնէ՝ նախարարին վերագրելով հայկական ուժերու կողմէ ազերիական հողեր »գրաւելու« մասին յայտարարութիւն մը:

Այս առիթով, կ՚ուզենք յարգարժան նախարարին եւ հանրային կարծիքին ուշադրութեան յանձնել, թէ անցեալ դարու 20-ական թուականներու սկիզբը, Ստալինի կամայական մէկ որոշումին հետեւանքով, Լեռնային Ղարաբաղի տարածութիւնը բռնօրէն կցուեցաւ Ատրպէյճանին: Հակառակ յաջորդող տասնամեակներուն ազերիներուն կողմէ կիրարկուած քաղաքական, մշակութային, ցեղային բռնութիւններուն եւ խտրականութեան, Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը պահպանեց իր ինքնուրոյնութիւնը եւ Խորհրդային Միութեան քայքայումէն ետք ան հռչակեց իր անկախութիւնը:

Կը փափաքինք նաեւ մեծարգոյ նախարարին ուշադրութեան յանձնել, թէ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման նպատակով կազմուած է ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակը՝ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի եւ Միացեալ Նահանգներու համանախագահութեամբ:

Վստահ ենք, որ ազերիական գործակալութիւնը խեղաթիւրած է մեծարգոյ նախարարին յայտարարութիւնը՝ պատմական իրողութիւնները շրջանցելով հանրային կարծիքը մոլորեցնելու ակնյայտ դիտաւորութեամբ:

Ս.Դ.Հ.Կ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻ ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄԻՆ
ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18, 2010

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՄԷՋ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ՊԱՇՏՕՆԱԹՈՂ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

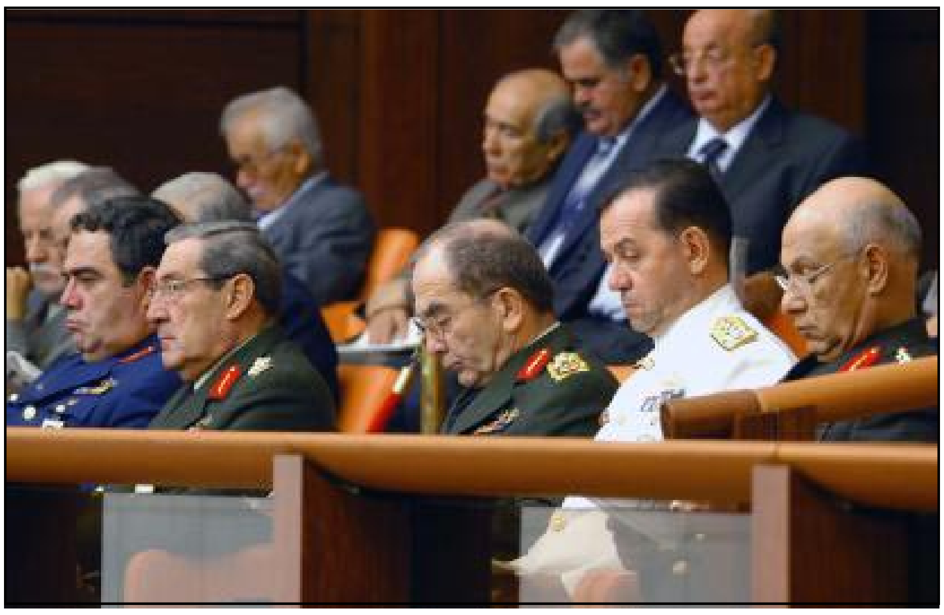

Ստամպուլի դատարանը այսօր ամողջ օրուան ընթացքին կը շարունակէ հարցաքննել Երկուշաբթի լուսադէմին ձերբակալուած պաշտօնաթող զինուորականներուն: Զօրացուած գեներալներուն, ծովակալներուն եւ գնդապետներուն ոստիկանութիւնը ձերբակալեց չորս մեծ քաղաքներու մէջ՝ Անքարայի, Ստամպուլի, Պուրսայի եւ Իզմիրի իրականացուած գործողութեան ընթացքին: Ձերբակալուածներու մէջ կան ռազմածովային եւ ռազմաօդային ուժերու նախկին հրամանատարները, Ստամպուլի տեղակայուած 1-ին բանակի նախկին հրամանատարը:

Ոստիկանութիւնը կը պնդէ, որ զինուորականները 2003-ին ռազմական յեղաշրջում կը ծրագրէին նպատակ ունենալով տապալել Էրտողանի կառավարութիւնը: Այս ծրագրով կը նախատեսուէր երկրին մէջ քաոսային իրավիճակ ստեղծել՝ բանակի միջամտութիւնն ապահովելու համար: Մասնաւորապէս, պէտք է պայթեցուէին Ստամպուլի մզկիթներէն մի քանին, արհեստականօրէն պիտի սրուէին յարաբերութիւնները հարեւան Յունաստանի հետ: Իրենք՝ ձերբակալուած զինուորականները, կը պնդեն , որ որպէս յեղաշրջման ծրագիր ներկայացուող փաստաթուղթերը իրականութեան մէջ զօրավարժութիւններու ծրագիր էին:

Hurrieyt Daily News *թերթի մեկնաբան Օզգուր Օզրիթի խօսքով. - «Վերջին մէկ ամսուան ընթացքին մենք անընդհատ նոյն բանը կը լսենք, այս սպային ձերբակալած են, միւսին հարցաքննած, խուզարկուած է Զինուած ուժերու գաղտնի հրամանատարական կէտը: Առաջին անգամ Թուրքիայի հանրապետութեան պատմութեան մէջ նման իրադարձութիւններու ականատեսը կը դառնանք: Որեւէ մէկը Թուրքիայի մէջ ի վիճակի չէ կանխատեսել, թէ ի վերջոյ այս ամէնը ինչ աւարտ կ՚ունենայ:*

Անոր կարծիքով, վերջին ձերբակալութիւնները որոշակիօրէն կը տարբերին «Էրգենեկոնի» գործէն:

«Երբ կը հետաքննուէր «Էրգենեկոն» ցանցի գործունէութիւնը՝ մարդիկ իրաւացիօրէն կը տարակուսէին. եթէ այդ կազմակերպութիւնը յեղաշրջում կը նախապատրաստէր, ապա ինչու բացառապէս լրագրողներ ու համալսարաններու դասախօսներ կը կալանաւորուէին: Հանրութիւնը չէր հասկնար՝ իսկ ուրտեղ են այն զինուորականները, որ պէտք է իրագործէին յեղաշրջումը: Այս վերջին ձերբակալութիւններով կարծես ամէն ինչ իր տեղը կ՚իյնան, եւ հետաքննութիւնը որոշակի իմաստ ձեռք կը բերէ», - կը նշէ Օզրիթը:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՖԻՈՆ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԱՅՑԵԼԵՑ

Ֆրանսայի վարչապետ Ֆրանսուա Ֆիոն աւարտեց Սուրիա կատարած իր երկօրեայ այցելութիւնը: Ֆիոն հանդիպում մը ունեցաւ նախագահ Պաշշար Ասատի հետ եւ քննարկեց երկու երկիրներուն միջեւ տնտեսական, առեւտրական եւ արհեստագիտական յարաբերութիւնները զարգացընելու միջոցները, ինչպէս նաեւ Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացը: Նախագահ Ասատ իր Ֆրանսացի հիւրին ուշադրութեան յանձնեց, որ խաղաղութեան հասնելու համար Իսրայէլ պարտաւոր է գործադրելու միջազգային ընտանիքին պահանջները՝ հեռանալ բռնագրաւած հողերէն եւ ճանչնալ պաղեստինցիներուն ազգային ինքնորոշման իրաւունքը: Ասատ դրուատեց խաղաղութեան հասնելու Ֆրանսայի թափած ճիգերը, ընդգծելով, որ խաղաղութեան գործընթացը կը պահանջէ իսկական կամք եւ յանձնառութիւն:

Իր կարգին, Ֆիոն վեր առաւ շրջանային փոխյարաբերութիւններուն մէջ Սուրիոյ ունեցած առանցքային դերակատարութիւնը:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՄԱՆԵՐՈՒՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԱԾ Է

Այսօր Սուրիայի մէջ համընդհանուր համաներում յայտարարուած է: Ինչպէս կը հաղորդէ սուրիական ՍԱՆԱ գործակալութիւնը, երկրի նախագահ Պաշար Ասատի կողմէն ստորագրուած հրամանագիրը կը տարածուի անոնց վրայ, որոնք յանցագործութիւն կատարած են մինչեւ 2010 թուականի Փետրուարի 23-ը: Համաներման մասին հրամանագիրը, որ չի վերաբերիր ծանր յանցագործութիւններ կատարելու համար դատապարտուածներուն, կը զուգադիպի մահմետական աշխարհի մէջ նշուող Մուհամմէտ մարգարէի ծննդեան օրուան տօնին: Այս նախագահ Ասատի կողմէն յայտարարուած համաներման առաջին հրամանագիրը չէ այն ժամանակէն, երբ ան իշխանութեան եկաւ 2000 թուականի Յունիսին:

ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ Է ՌԱՅՀԿ-Ի ՆՈՐ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ

Ռազմավարական եւ ազգային հետազօտութիւնների հայկական կենտրոնը (ՌԱՀՀԿ) փետրուարի 19-ին կազմակերպեց յատուկ ընդունելութիւն, որի առիթը ՌԱՀՀԿ-ն՝ 15 տարեկան. Նոր գաղափարների ուժը վերնագրով եռալեզու տարեգրքի լոյսընծայումն է: Գրքի շնորհանդէսին ներկայ էին շուրջ 100 հրաւիրեալներ՝ այդ թւում Ազգային ժողովի պատգամաւորներ, ՀՀ կառավարութեան պաշտօնեաներ, ինչպէս նաեւ մեր երկրում հաւատարմագրուած միջազգային կազմակերպութիւնների ու դիւանագիտական առաքելութիւնների ներկայացուցիչներ՝ Հայաստանում Իտալիայի դեսպան Բրունո Սկապինին, Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Ջարլզ Լոնսդեյլը եւ ԵԱՀՀԿ երեւանեան գրասենեակի դեսպան Սերգեյ Կապինոսը:

Ողջունելով հիւրերին՝ ՌԱՀՀԿ տնօրէն Ռիչարդ Կիրակոսեանն ասաց, որ կենտրոնի նոր հրատարակութիւնը բովանդակում է հանրային իրազեկման մակարդակը բարձրացնելուն եւ հայ հասարակութեան ներսում երկխօսութեան խրախուսմանն ուղղուած համապարփակ վերլուծութիւններ եւ նորարար հետազօտութիւններ ամենաարդիական հարցերի շուրջ: Կիրակոսեանի խօսքով՝ տարեգիրքն ամբողջացնում է վերջին 15 տարուայ ընթացքում կենտրոնի կատարած անաչառ եւ արհեստավարժ դիտազննումները, որոնք խարսխուած են Հայաստանում հանրային քաղաքականութեան ձեւաւորման գործընթացի ամրապնդման եւ խորացման վրայ, ինչը կոչուած է նպաստելու մեզանում քննադատական հայեացքի ու մտածելակերպի արմատաւորմանը:

Բանախօսը ցաւով նկատեց, որ գրքի շնորհանդէսին նուիրուած միջոցառումը համընկաւ հայոց բանակի լէյտենանտ Գուրգէն Մարգարեանի ողբերգական մահուան 6-րդ տարելիցին: Նրա յիշեցմամբ՝ վեց տարի առաջ, երբ Մարգարեանը մասնակցում էր Բուդապեշտում ՆԱՏՕ-ի անցկացրած դասընթացներին, դաժանաբար սպանուեց ատրպէյճանցի զինուորի կողմից: Հայ սպայի մահուան օրը յիշատակելով՝ Կիրակոսեանն ընդգծեց, որ այս ոճրագործութիւնը վերահաստատում է մեր ազգային անվտանգութեան դէմ ուղղուած սպառնալիքների իրողութիւնը, որ քանիցս արտայայտուել է Ատրպէյճանի ռազմատենչ յայտարարութիւններով:

Կենտրոնի անունից Կիրակոսեանը նաեւ ողջունեց շնորհանդէսին ներկայ օտարերկրացի դիւանագէտներին եւ միջազգային կառոյցների՝ Եւրախորհրդի ու Եվրամիութեան, ԵԱՀՀԿ երեւանեան գրասենեակի, Կարմիր խաչի, ՄԱԿ-ի եւ ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալութեան ներկայացուցիչներին, ինչպէս նաեւ ՀՀ մի շարք նախարարութիւնների ու գերատեսչութիւնների պաշտօնեաներին եւ Ազգային ժողովի «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան պատգամաւորներին:

Այնուհետեւ ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան ՌԱՀՀԿ տարեգրքում իրենց աշխատանքները զետեղուած հեղինակներից տնտեսագիտութեան դոկտոր Թաթուլ Մանասերեանը եւ ՌԱՀՀԿ աւագ փորձագէտ Մանուէլ Սարգսեանը: Իր ելոյթում Մանասերեանը բարձր գնահատեց կենտրոնի 15 տարուայ գործունէութիւնը՝ նշելով, որ յոբելեանական այս տարեգիրքն ինքնին նորարար եւ անկողմնակալ վերլուծութեան լաւագոյն օրինակ է: Իր հերթին Սարգսեանը յաւելեց, որ ՌԱՀՀԿ-ի նոր հրատարակութիւնը ընթերցողի դատին է ներկայացրել աւելի բազմազան ու համալիր վերլուծութիւններ, որոնք շօշափում են ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան կարեւոր դիտանկիւններին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ:

Եզրափակիչ խօսքում ՌԱՀՀԿ տնօրէնը յիշեցրեց, որ կենտրոնը՝ որպէս Հայաստանում հանրակարգային առաջին նախաձեռնութիւն, 15 տարի առաջ հիմնադրել է ՀՀ արտաքին գործերի առաջին նախարար Րաֆֆի Կ. Յովհաննիսեանը՝ իր տեսլականի կիզակէտում ունենալով նորանկախ Հայաստանում ռազմավարական անկախ հետազօտութիւնների ինստիտուտի կամ Ythink tank'-ի աներկբայելի անհրաժեշտութիւնը:

Մօտաւորապէս 500 էջից բաղկացած «ՌԱՀՀԿ-ն՝ 15 տարեկան. Նոր գաղափարների ուժը» տարեգիրքը երկու տասնեակից աւելի հայերէն, անգլերէն եւ ռուսերէն վերլուծութիւնների եւ յօդուածների ինքնատիպ ժողովածու է, որոնց հեղինակներն են հայ եւ օտարազգի առաջատար փորձագէտներ: Այն նաեւ ներառում է 1991թ.-ից մինչ օրս Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանի երկրներում՝ մասնաւորապէս Հայաստանում, Ատրպէյճանում, Վրաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունեցած նշանակալի իրադարձութիւնների համառօտ ժամանակագրութիւնը, քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական, ինչպէս եւ անվտանգութեանը վերաբերող հարցեր, ընթերցողի դատին է յանձնում յաւելեալ համապատասխան քարտէսներ, փաստաթղթեր եւ նիւթեր: Դուք կարող էք «ՌԱՀՀԿ-ն՝ 15 տարեկան. Նոր գաղափարների ուժը» ժողովածուն ձեռք բերել՝ կապուելով կենտրոնի հետ, իսկ դրա էլեկտրոնային տարբերակը ներբեռնել ՌԱՀՀԿ-ի՝ www.acnis.am/main կայքէջից:

ՈՂԲԱՄ ՔԵԶ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ՈՐ...

ՍՈՒՐԷՆ ԽՈՒԴԱՆԵԱՆ

Զարուհի Բոստանջեանը սակաւաթիւ ընդդիմադիր պատգամաւորների կազմում, խիզախ Հայ կնոջ կերպարով ճանաչուեց Հայ հասարակայնութեանը:

Մանաւանդ երկրում մարդու իրաւունքների ոտնահարման, քաղբանտարկեալների ազատութեան եւ ժողովրդավարութեան համար պայքարի խնդրում ցուցաբերած հետեւողական եւ սկզբունքային մօտեցմամբ արժանացաւ Հայրենի ազատասէր զանգուածի ուշադրութեանը: Չնայած այն բանին որ յաճախ հանդիպում էր իշխանական ուժերի ճնշմանը եւ որոշ իշխանիկների անպարկեշտ վերաբերմունքին:

Թող սխալ չհասկացուի, սա Հայոց «Ժան Դ Արկի» կերպարապատում չէ , չնայած Հայ ժողովուրդը աւելի խիզախ եւ Հայրենասէր հերոսուհիների պակաս չի ունեցել;

2008 թ.-ի Մարտի 1-ին Հայրենի ազատատենչ ժողովրդի նկատմամբ յանցաւոր բռնարարքի գնահատականի ակնկալութիւնը երկրի ժողովրդավարացման գործընթացի կարեւորագոյն հանգրուաններից է, որը ներկայիս իշխանութիւնը ամեն գնով փորձում է կոծկել: Կարծես ոչ մի բան չի եղել; 10 հոգի սպանուածը ինչ է որ.

Չնայած նիւթի կարեւորութեանը , եւ այժմէականութեանը, կ'ուզենայի կենտրոնանալ մի այլ փաստի վրայ որի յստակ անունը չեմ կարողանում գտնել: Բայց մեծ պատմահայրի յայտնի խօսքի մոտիւներով կարելի է ասել «Ողբամ քեզ Հայ Ժողովուրդ որ այսպիսին է քո պառլամենտը,»

Պառլամենտ է «Ազգի» ընտրեալների «ժողովատեղի, տարաբնոյթ, տարակարծիք, հակադիր մտքերի արտայայտման վայր, որտեղ ինչպէս կ'ասէր Մարքսը հակադրութիւնների հակասութիւնից եւ միասնութիւնից առաջանում է զարգացումը, այսինքն այն, ինչին ձգտում ենք, ճշմարիտ, արդար, ազգօգուտ որոշումների կայացումը եւ օրէնքների սահմանումը ;

Զարուհին մի բան կ'ասի, Գալուստը մի այլ բան, իսկ Արմէնն էլ լրիւ ուրիշ բան,

Կարեւորը սա է, որ բան ասեն, բանն էլ լսեն, ոչ հայհոյեն:

Պառլամենտական առօրեան դիտելիս, նկատում ենք, որ Զարուհին չնայած իր մայրացող ֆիզիքական վիճակին, իր պատասխանատու աշխատանքն է կատարում, ելոյթ ունենալով Ազգային ժողովի ամպիոնից:Փորձում է բացատրել եւ բացայայտել Մարտի 1-ը կոծկելու իշխանութիւնների ձգտումը: Զայնասփիւռներից լսւում է փողոցային վերջին աստիճանի հայհոյանքներ, հաւանաբար այն պատգամաւորների բերանից, որոնք հաստատ իրենց հոգեկերտուածքի եւ դաստիարակութեան համաձայն շփոթում են իրենց «կռուգը» կամ փողոցը, ազգային ժողովի դահլիճի հետ:

Տարօրինակ երկիր ունենք: Բոլոր երկրներում յեղափոխական անցումներից յետոյ, բիրտ ուժի փողոցային գործօնները եւ պետական կերակրատաշտին ձգտող «մկանոտ» դրածոները, դառնում են իշխանութիւնների թիկունքն ու պաշպանը՝ վարչական բոլոր կառոյցներում: Սակայն հետզհետէ գալիս է այդ կառոյցների մանաւանդ օրինաստեղծ կառոյցի, այսինքն պառլամենտի որակաւորման, պրոֆեսիոնալ եւ կիրթ ուժերով համալրման շրջանը:

Սակայն տեսէք Հայոց պառլամենտի պառլամենտական կազմի որակական անկումը 1991 թուից սկսած մինչեւ այսօր:

Blue Cross of California Authorized Agent

Blue Shield of California Authorized Agent

A.B.A. INSURANCE SERVICES

SERVING SINCE 1975

BEDROS S. MARONIAN

(818) 500-9585

BMaronian@AOL.com

FAX 500-9308 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205

ԵՐԲԵՔ ՈՒՇ ՉԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ՁԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋՈՒՆ ԴԱՍԱԽՕՍԻՆ ՇԻՋՈՒՄԸ

(ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈԲԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ)

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

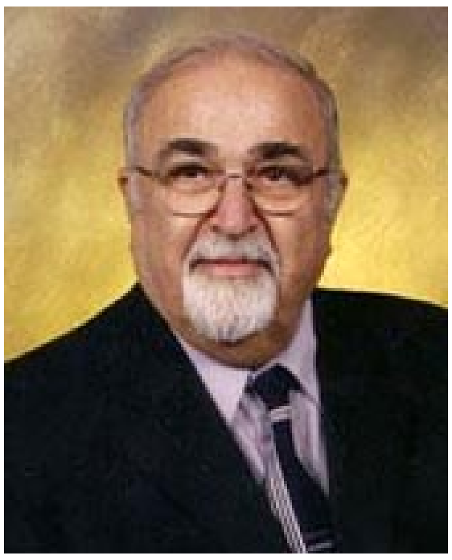

Հայագէտ հօր մը՝ վեր. Տիգրան Խրլոբեանի շունչով դաստիարակուած երիտասարդ մըն էր Գէորգ Խրլոբեան (Հալէպ ծնած 1927-ին), երբ Ալեբբօ Գոլէճը աւարտելէ ետք, հայրենադարձութեան առաջին կարաւանին հետ կը մեկնէր Երեւան, հայրենադարձ առաջին ուսանողներէն դառնալու համար Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ճիւղին: Հայագիտութեան հանդէպ սէրը կու գար հօրմէն, որուն անունը կապուած կը մնայ Հայկազեան համալսարանի պատմութեան եւ անոր հայագիտական գրադարանի հիմնադրութեան հետ մասնաւորաբար:

Գէորգ Խրլոբեան ընտանեկան ջերմ գուրգուրանքէն հեռու հայագիտական բացառիկ սէրը ունենալով որպէս նպատակակէտ, կրելով հայրենադարձութեան առաջին տարիներուն զրկանքներն ու անտեսումները, կը յաղթահարէր ամէն կարգի դժուարութիւնները հասնելու համար համալսարանական ուսման աւարտին: Կը կատարելագործէր հայերէն լեզուի գիտութիւնը եւ կը խորանար տրամաբանութեան եւ հոգեբանութեան ճիւղերուն մէջ: Հակառակ որ փիլիսոփայական հակումը չեշտուած էր, բայց ան առաջին օրէն իր մտաւորական հորիզոնին պատուհանները կը բանար հայ մշակոյթի ընդհանրութեան վրայ,- պատմութիւն, մատենագրութիւն, փիլիսոփայութիւն, արուեստ, գիտութիւն,- բազմահմուտ եւ բազմակողմանի մտաւորականի յատուկ պաշարի տէր դառնալով: Հարկաւ, անուրանալի էր իր հեղինակաւոր դասախօսներուն ազդեցութիւնն ու ջամբած գիտելիքները, բայց նաեւ իր անձնական հետաքրքրութիւններուն ճամբով հետեւողական աշխատանքի նուիրուածութեամբ ձեռք ձգած էր հմտութիւն մը հայագիտական բնագաւառէն ներս, որուն կը յենէր իր հեղինակութիւնը:

Իր մասնագիտական ուսման ընթացքը ակադեմական հանգրուաններէ ալ անցնելով կը նուաճէր գիտական աստիճանները որպէս դոկտոր փիլիսոփայական գիտութիւններու: Նախքան այդ սակայն, արդէ՛ն յարգուած դասախօս էր համալսարանի: Եւ մնաց դասախօս մինչեւ իր կեանքին վերջը: Ժողովուրդին, ուսանողութեան եւ մտաւորականութեան կողմէ փնտռուած եւ յարգուած ներշնչեալ դասախօսը, որ ունէր կարողութիւնը իր ունկնդիրները ներշնչելու դասախօսած նիւթով, տպաւորելու իր նիւթին հմտութեամբ եւ հայ մշակոյթի արժէքներուն միջազգային տարողութիւնը արժեւորելով ազգային գիտակցութիւն եւ հպարտութիւն փոխանցելու ոգեւորութեամբ:

Իր գիտնականի յաջողութեամբ փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեան եղաւ հայրենադարձներու աչքառու մտաւորական դէմքերէն եւ հեղինակութիւններէն, որուն վստահուեցան պատասխանատու պաշտօններ: Բացի Երեւանի պետական համալսարանի դասախօսի հանգամանքէն (երկար տարիներ), վարած է ամպիոնի վարիչի պաշտօնը, ընտրուած է հայ հոգեբաններու ընկերակցութեան նախագահ, եղած է Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահութեան անդամ, Կիրովականի մանկավարժական ինստիտուտի ռեկտոր, անդամ Հայկական Սովետական Հանրագիտարանի մասնագիտական խմբագրութեան:

Իր գիտական աշխատասիրութիւններով եւ հայագիտական հարցերու շուրջ յօդուածներով,- հայրենիքի թէ սփիւռքի մէջ,- իր հեղինակութեան ոլորտները տարածուեցան գիտական, մտաւորական թէ ժողովրդական շրջանակներէն ներս: Հայ իմաստասիրական պատմութիւնը ըլլալով իր հետաքրքրութեան եւ հետազօտութեան հիմնական կալուածը 1964-ին իր առաջին աշխատասիրութիւնը նուիրած է Անանիա Շիրակացիին «Շիրակացիին աշխարհահայեացքը», 1978-ին «Հայ Սոցիալական Իմաստասիրութեան Պատմութիւն»: Գրիգոր Նարեկացիին նուիրելով մենագրութիւն մը՝ «Գրիգոր Նարեկացու Հիմանիզմը» վեր հանած է անոր աշխարհահայեացքին մէկ նոր երեսը: Մանկավարժութեան եւ դաստիարակութեան հարցերուն նուիրուած հատորներ են. «Դաստիարակութեան Արդի Ըմբռնումը», «Բուհական Դաստիարակութեան Սոցիալ-Հոգեբանական Հարցեր», «Դպրոցի Կոմպլիքսային Հարցեր»: Բեղուն եւ արտադրող ըլլալու իր աշխոյժ եւ կենսունակ յատկութեամբ փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեան տարածուեցաւ տարբեր նիւթերու ուսումնասիրութեամբ: Հակեցաւ հայկական ցեղասպանութեան հարցին վրայ եւ անոր մօտենալով բազմակողմանի անկիւններէ հայ պատմագրութեան մատուցեց իր ընկերաբանի հայեացքներուն լոյսը սփռող հատորը՝ «Ցեղասպանութիւն»:

Գէորգ Խրլոբեան ընտանեկան հոգեւոր միջավայրէ կու գար: Վերապատուելի հօր եւ մօր աւետարանական շունչը կը կրէր իր մէջ: Իր կազմաւորման մէջ քրիստոնէական դաստիարակութիւնը արմատ ունէր: Հայրենիքի մէջ գաղափարական տարբեր ակունքներէ ջուր խմեց: Խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք, երբ վերջնականապէս Ամերիկա հաստատուեցաւ կարճ ժամանակ ետք վերադարձաւ իր արմատներուն եւ նուիրուեցաւ հոգեւոր քարոզչութեան: Առանց հեռանալու հայագիտութենէն, որ իր էութեան հետ շաղախուած էր: Հոգեւոր ապրումներու վերադարձով հայ հոգեւոր գրականութիւնը շահեցաւ ծաւալուն հատոր մը՝ «Տէրունական Աղօթքին Մեկնութիւն»ով: Իր աստուածաբանական գիտելիքներու օգտագործումով գրեց Եհովայի աղանդի մասին գիրք մը. «Եհովայի բկաների վարդապետութեան Քննական վերլուծութիւն» խորագրով, որ զգաստացնող եւ զգուշացնող է մոլորանքերու առաջքը առնելու ծառայող: Այս բոլոր արժանիքներուն եւ հայագէտ գիտնականի արժէքաւոր վաստակին առընթեր փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեան հանդիսացաւ նաեւ հայրենիք-սփիւռք մշակութային կապերու զարգացման ծառայող հայագիտութեան շրջուն դասախօս մը: Առաջին հերթին Լիբանանը եղաւ իր հայագիտական գործունէութեան դաշտը: Հայրենի կառավարութեան ընձեռած դիւրութիւններով հրաւիրուեցաւ Հայկազեան Համալսարանի հայագիտութեան ամպիոնը վարելու պաշտօնին հետ հայագիտական նիւթեր դասաւանդելու: Ընդգրկուեցաւ նաեւ Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Հիւսիսեան հայագիտական հիմնարկի դասախօսական անձնակազմէն ներս: Բացի Հայկազեանի կազմակերպած «Հա-

Շար.ը էջ 17

ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈԲԵԱՆԻ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ինչպէս ամէնուրեք, այնպէս էլ Հայաստանում, քաղաքական եւ տնտեսական ազատութեան համար մղուող պայքարի դարաշրջանում օրակարգային են դառնում հասարակութեան ղեկավարման, պետութեան, դասակարգային յարաբերութեան, մարդու եւ նրա արժէքների կողմնորոշման ու ապստամբութեան հիմնաւորման տեսական հարցերի քննարկումը: Վերջիններն, ինչպէս յայտնի են, ունեն աշխարհիկ խորք ու կապուած են հայրենի հողի, հայրենիքի եւ հայրենասիրութեան որոշակի ըմբռնման հետ: Առանց հայրենասիրութեան գաղափարի մշակման դժուար թէ հնարաւոր լինէր վերոյիշեալ աշխարհիկ բրոպլեմների տեսական քննարկումը: Միջնադարեան պայմաններում հայրենասիրութիւնը, որպէս զգացումի, գիտակցութեան, մարդկային յարաբերութեան տեսակ եւ բարոյաքաղաքական արժէք, այն գործօններից մէկն էր, որի միջոցով հանդերձեալ կեանքից, վախճանաբանական պատկերացումներից, երկնային թագաւորութիւնից ու վերացական դատարկ սպեկուլացիայից մարդիկ իրենց ուշադրութիւնը շեղեցին դէպի իրական կեանքի բրոպլեմների քննարկումը, դէպի ապստամբութեան տեսական հիմնաւորումը:

Հայրենասիրութիւնը, ինչպէս տեսանք, նոր բրոպլեմ չէր հայ հոգեւոր մշակոյթի պատմութեան մէջ: Այն իր որոշակի դրսեւորումն էր ունեցել դիցաբանական-առասպելաբանական մտածողութեան մակարդակում: Գործնականօրէն հայրենասիրական քայլերի են դիմել նաեւ Արտաշէսեան եւ Արշակունի թագաւորներից ու այդ շրջանի նախարարներից շատերը: Քրիստոնէութիւնն իր տարածման շրջանում հարկադրուեց այդ աշխարհընկալման ձեւին, սակայն շուտով սկսեց աստիճանաբար զիջել իր դիրքերը: Այդ բեկման ամենափայլուն արտայայտութիւնը հանդիսացաւ մաշտոցեան մշակութա-քաղաքական շարժումը:

Այդ բնաշրջման արտայայտութիւնը մենք նկատում ենք նաեւ Փաւստոս Բիւզանդի հասարակական-քաղաքական հայեացքներում:

ԿՈՂԲԱՑԻՆ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ազատագրական պայքարի ժամանակաշրջանում մարդու նուիրական նպատակների եւ դրդապատճառների համակարգում իր որոշակի տեղն է գրաւում նաեւ ինքնազոհութիւնը, մարտիրոսացումը, մահը: Ազատագրական պայքարի տեսանկիւնից այդ հարցը հնարաւոր չէր լուծել իռացիոնալիզմի ու միստիցիզմի դիրքերից: Անհրաժեշտ է որոնել աւելի բանական-հայրենասիրական բացատրութիւն: Եղիշէն աշխատում է հարցը լուծել մահուան բանականոնը եւ պայքարի նպատակի գիտակցուածութիւնը չեշտելով: Փաւստոս Բիւզանդը աւելի կոնկրետացնելով ընդգծում է, որ արժէ մեռնել յանուն հայրենիքի, յանուն իւրայինների եւ գաղափարի: Եզնիկը հարցին մօտենում է այլ կողմից: Նա առաջ է քաշում պատուաւոր եւ անպատիւ կեանքի ու մահուան հարցը եւ ընդգծում, որ թշնամու դէմ մղուող պայքարում մարդ գերադասում է մեռնել, քան անպատիւ ապրել: Կամ պատուաւոր կեանք, կամ մահ տիլեման Եզնիկը հռչակեց որպէս ազատագրական պայքարի մարտակոչերից մէկը:

Զարգացնելով Մեսրոպ Մաշտոցի այն միտքը, որ մարդը հընարագէտ է, գեղեցիկը ստեղծագործելու ներքին մղում ունեցող էակ, Եզնիկ Կողբացին մարդու բնորոշ է համարում ստեղծագործութիւնը: Նա ընդունում է երկու տեսակի ստեղծագործութիւն՝ աստուածային եւ մարդկային: Առաջին դէպքում ստեղծւում է օբյեկտը, եւ նրա հիմքը, իսկ երկրորդ դէպքում՝ հումքից կերտւում են նոր օբյեկտներ, կամ ձեւափոխւում են եղածները:

«Տեսնում ենք, որ մարդիկ եւս անգոյութիւնից բան են ստեղծում, ինչպէս շինարարները քաղաքներից չեն կառուցում քաղաքներ, ոչ էլ տաճարներից՝ տաճարներ: Որովհետեւ նրանք լիակատար ոչնչութիւնից չեն կարող բան ստեղծել, քարերը, որոնցմով շէնքեր են կառուցում, այլեւս քարեր չեն կոչւում, այլ՝ քաղաքներ կամ տաճարներ, քանի որ քաղաքներ եւ տաճարներ (ստեղծելը) ոչ թէ բնութեան, այլ նրա մէջ եղող արուեստի գործօն է: Եւ վարպետը ոչ թէ բնութեան մէջ եղող յարակից բանից է ստանում վարպետութիւնը, այլ այն եղելութիւններից, որոնք գոյակներից են լինում, որովհետեւ որեւէ անձնաւորութիւն (որպէս գոյակ) ոչ թէ գոյակներից կարող է վարպետութիւնը ցոյց տալ, այլ

Շար.ը էջ 17

AGBU 2010
Summer Intern Programs
Join the world's best and brightest college students of Armenian descent for a summer filled with once-in-a lifetime professional, educational, cultural and social experiences in New York City, Yerevan and now Moscow.
Moscow Summer Intern Program
June 26 - July 31, 2010
NEW
Experience the exhilaration of the Russian capital, which is home to the largest Armenian population in the diaspora, hundreds of international corporations and leading organizations, and a major hub of trade, commerce, and diplomacy. Stay at Moscow State University with Armenian students from around the world and immerse yourself in the thrill of modern Russia.
New York
Admissions Closed
Moscow
June 26 - July 31
APPLICATION DEADLINE
March 15, 2010
msip@agbu.org
agbu.org/msip
Yerevan
June 25 - August 6
APPLICATION DEADLINE
March 15, 2010
ysip@agbu.org
agbu.org/ysip
FOR MORE INFORMATION VISIT WWW.AGBU.ORG

Massis Weekly

Volume 30, No. 06 Saturday, FEBRUARY 27, 2010

EU Special Representative: Crucial Not to Miss Karabakh Conflict Solution

BAKU -- Presently there is a chance to resolve Karabakh conflict and it's crucial not to miss it, EU Special Representative for South Caucasus and Central Asia Peter Semneby told journalists Feb. 24 in Baku.

According to him, last year the negotiation process advanced steadily. "There is some chance for the solution to the Nagorno Karabakh conflict. It is very important not to lose this chance. This chance should not be lost. The co-chairs are replaced. If the chance is lost, this process will be prolonged," APA quotes Semneby.

"The situation in the region is changing, the status quo cannot last forever. I hope very much that the momentum which was achieved last year will bring to concrete results. In any case, we will contribute in this regard," said EU Special Representative.

Earlier, arriving in Azerbaijan Semneby stated that time pressures in the solution to Karabakh conflict issue, adding that situation in the region changes and status quo cannot last forever.

Times Square Set as World Stage for 95th Anniversary Commemoration of the Armenian Genocide

NEW YORK -- On Sunday, April 25, 2010, for the 25th year, thousands of Armenian Americans and people against genocide will gather in Times Square from 2-4 PM to commemorate the first genocide of the 20th Century, the Armenian Genocide (Medz Yeghern). The new theme is "Turkey is the Question, America is the Answer."

This historic event will pay tribute to the 1.5 million Armenians who were annihilated by the Young Turk Government of the Ottoman Empire (1915-1923) and address the consequences which are still with us today. Government leaders and the news media have recently been preoccupied with Turkish-Armenians relations and the closed borders in the Caucasus.

Major political figures will speak as well as civic, humanitarian, and educational leaders.

This event is sponsored by the Knights & Daughters of Vartan, a national fraternal organization, and co-sponsored by the Armenian General Benevolent Union, Armenian Assembly of America, Armenian National Committee of America, Armenian Democratic Liberal Party, and the Armenian Council of America. Participating Organizations include the Diocese of the Armenian Church, Prelacy of the Armenian Church, Armenian Missionary Association of America, Armenian Missionary Association, Armenian Evangelical Union, Armenian Catholic Eparchy, and several national Armenian youth organizations.

ACA Meets With Glendale Police Chief

ACA representatives with Glendale Police Department leadership

GLENDALE, CA – Representatives of the Armenian Council of America – Glendale Chapter recently met with the newly appointed Glendale Police Chief Ronald DePompa to discuss various issues concerning the Armenian American community and residents of Glendale in general. The items of discussion included the goals and objectives of the Department in relation to its interaction and community outreach with the community, the need for a more diverse workforce, better recruitment/testing methods, and the Ovasapian vs. City of Glendale case.

Chief DePompa acquainted ACA members with new strategies that are being developed in order to lower crime rates through advanced informational technology systems designed to promote time efficiency and effectiveness.

"We had the opportunity to talk to the chief and express our concerns as well as receive insight as to what steps are being taken to address the issues of the community, and hope this meeting is the beginning of many edifying engagements the Police Department will have with the Armenian American community of Glendale," said Peter Darakjian, ACA board member.

"As a Glendale resident, the meeting was very informative and productive and I'm assured that under the new leadership of Chief DePompa, many improvements in the city will be made including cultural sensitivity training for non-Armenian police offers who interact heavily with the Armenian American community in Glendale on a daily basis," added Vartan Kojababian, of the ACA.

Chief DePompa was joined by public information officer, Sergeant Tom Lorenz, Captain Kirk Palmer, Captain Michael Rock, and Captain Lief Nicollaisen, representing ACA were Executive Board Members; Peter Darakjian, Sahag Ketifian, and ACA Glendale Branch members Vartan Kojababian, and Nareg Gharibian.

Armenian National Congress Unveils New Economic Manifesto

YEREVAN -- The main opposition Armenian National Congress (HAK) unveiled on Tuesday a detailed plan of actions which it said are necessary for a "radical transformation" of Armenia's flawed economic system.

The 15-page program was developed by a team of economists led by former Prime Minister Hrant Bagratian. It lists 100 policy measures which the HAK believes would end the monopolization of key sectors of the Armenian economy, improve the country's business environment and ensure a more equitable distribution of wealth among its citizens.

The opposition bloc led by former President Levon Ter-Petrosian specifically wants to shift the main tax burden from small and medium-sized enterprises to a handful of government-linked "oligarchs" whom it accused of "strangling free enterprise" in the country. This would be done through the introduction of a progressive income tax scale as well as sharp increases in other taxes paid by the wealthiest Armenians.

The program also calls for a substantial toughening of Armenia's anti-trust legislation and a strict separation of business and politics. It says these measures would put an end to "the extreme concentration of the country's economic resources in the hands of a few oligarchs and their families."

Armenia would also be able to quickly double the volume of its state budget, according to the program. It says that would in turn allow for sharp increases in pensions and public sector salaries as well as government spending on education and public services.

"These authorities cater for the oligarchy and are simply unable to implement this program," the HAK's central office coordinator, Levon Zurabian, said, presenting the program at a news conference. He said the bloc would itself take such measures if it succeeds in toppling the government.

Zurabian claimed that the HAK is getting ready for snap national elections in view of what he called continuing government "failures." "If the failures continue at this pace, power will simply fall on our head, and we must be prepared for that," he said.

Photojournalist Shamasian Assaulted Again

YEREVAN -- Prominent Armenian photojournalist Gagik Shamasian has been verbally abused and attacked by a law-enforcement official outside of the Office of the Prosecutor-General.

The reported incident took place just before an annual meeting of Armenia's state prosecutors that was also attended by top representatives of the police and other security agencies.

Shamshian told RFE/RL's Armenian service that the official swore and repeatedly hit him in the head with a handbag before entering the prosecutors' headquarters. He said he was attacked after refusing to stop taking the man's pictures.

"I know that individual [by face] because he was present as a representative of an investigating body at various trials that I covered," said Shamshian. "But I don't know his name."

Shamshian underwent a medical examination at a hospital in Yerevan later in the day. Doctors there detected a bleeding injury in his ear.

Shamshian, who mainly works for two pro-opposition newspapers, has a history of physical abuse at the hands of security officers. He was also beaten up and hospitalized last March after a row with security guards at a state-run university in Yerevan.

Study Sheds Light on Armenian Migrants in Turkey

They are a thorn in the side of Armenia's government and the favorite target of Turkish politicians furious with Armenian genocide bills put before foreign parliaments. Hidden away from the public eye, the thousands of Armenian nationals believed to be illegally working in Turkey form the most low-key and obscure Armenian migrant community abroad.

Successive Turkish governments have for years tolerated their existence to embarrass Yerevan in the international arena and showcase Ankara's declared good will towards Armenians. Turkish leaders have at various times spoken of between 30,000 and 100,000 citizens of Armenia allegedly residing in their country.

The findings of a newly publicized study conducted by an Istanbul-born Armenian researcher, Alin Ozinian, and commissioned by the Yerevan-based Eurasia Partnership Foundation are a further indication that these figures are wide of the mark. They also give valuable insights into the plight of the mainly female workers scraping a living with housekeeping and other menial jobs.

The 130-page research, the first of its kind, is based on Ozinian's interviews with 150 Armenians conducted in the course of last year. It essentially bears out the widely held belief that the vast majority of the Armenian immigrants (over 90 percent) are women from areas outside Yerevan who are aged between 40 and 60 and work in Istanbul without Turkish residency and employment permits.

"Generally, they introduce themselves as widowed or divorced," says the study. "Some of the married women have had no contact with their husbands since they came to Turkey."

When asked about their occupation, nine in ten interviewees said they clean houses or look after elderly persons or children. Most of them claimed to work for and live with affluent Turkish-Armenian families. Many of those lacking such free accommodation rent rooms in Istanbul's blue-collar Kumkapi district, which is home to the Istanbul Patriarchate of the Armenian Apostolic Church. The study, mostly funded by the Norwegian government, describes their living conditions as "very bad."

The migrant workers' relationship with their ethnic Armenian employers seems less cordial than one might think. "They look down on us," one 46-year-old woman, identified as A.B., told Ozinian. "In their opinion, we are ignorant villagers."

Three-quarters of the respondents said they earn between $500 and $600 a month. The sum, although about twice higher than the current official average wage in Armenia, is significantly below the monthly income of hundreds of thousands of Armenian migrants working in Russia, Europe and the United States. Many of the interviewed women said that they would not agree to work as housecleaners, maids or baby-sitters in Armenia because of what they claimed is a stigma attached to these jobs there. "I have kids and I don't want them to hear words like 'their mother is a cleaner, she is cleaning toilets,'" said A.B.

Some of the irregular workers have had children, including out of wedlock, in Turkey. Ozinian estimated their number at between 600 and 800 as she presented her report at the Global Political Trends Center (GPOT) of Istanbul's Kultur University last week. The illegal status of their mothers and the latter's fear of exposing themselves to any Turkish state authority mean that those children are growing up uneducated after reaching school age. The best they can hope for is to get some primary education at an underground school reportedly operated by local Armenians.

Ozinian's research also tries to answer the politically touchy question of just how many Armenians have taken up residence in Turkey since the early 1990s. Unable to receive any concrete information from government bodies in Ankara, Ozinian relied on government data on foreign tourists that entered and left Turkey from 2000-2007. It shows that the number of Armenian citizens arriving in the country (virtually all of them with 30-day tourist visas) exceeded those returning home during this period by just over 5,800. (By comparison, the arrival-departure difference for neighboring Georgia and Azerbaijan stands at around 53,800 and 99,300 respectively.)

Gagik Yeganian, head of Armenia's State Migration Agency, came up with a similar figure at a news conference held in Yerevan last December. "We can speak about roughly 5,200 migrants that are citizens of Armenia and work in Turkey," he said, accusing the Turks of grossly inflating their number.

"I personally think that the real number does not exceed 10,000," Ozinian said, for her part. Aris Nalci, a journalist from the Turkish-Armenian newspaper "Agos" present at the discussion, gave a slightly higher estimate: between 12,000 and 14,000.

These estimates pale in comparison with the ever growing number of illegal Armenian migrants cited by Turkish government officials and politicians. They spoke of 30,000 such workers as the issue first came under spotlight in late 2000, when the U.S. Congress was close to adopting a resolution describing the 1915 massacres of Armenians in the Ottoman Empire as genocide.

Hrant Dink, the prominent "Agos" editor assassinated in 2007, claimed responsibility for that figure in a 2004 article cited in Ozinian's report. Dink said the figure gained currency in Turkish political circles after he had sarcastically advised a Turkish journalist that "30,000 would be a better number if you want to exaggerate things." The journalist, he said, wondered if the number of those immigrants exceeds 10,000 and took the answer seriously. "The number of Armenian citizens [in Turkey] has never reached 30,000; in fact, it has never surpassed 3,000-5,000," wrote Dink.

Still, Turkish policy-makers claimed by 2006 that there are as many as 70,000 illegal immigrants from Armenia. Prime Minister Recep Tayyip Erdogan put their number at a whopping 100,000 in televised remarks aired late last month. The Turkish government does not deport them because "we do not want any tension," Erdogan said, complaining that the Armenian government has not appreciated that stance with "reciprocal steps" on the genocide issue and the Nagorno-Karabakh conflict.

"The figure is apparently inflated for political purposes. I don't think it's that high," Ozinian told RFE/RL after a panel discussion on her study hosted by another, Ankara-based think-tank,

Continued on page 4

Armenian Churches in Van to be Restored

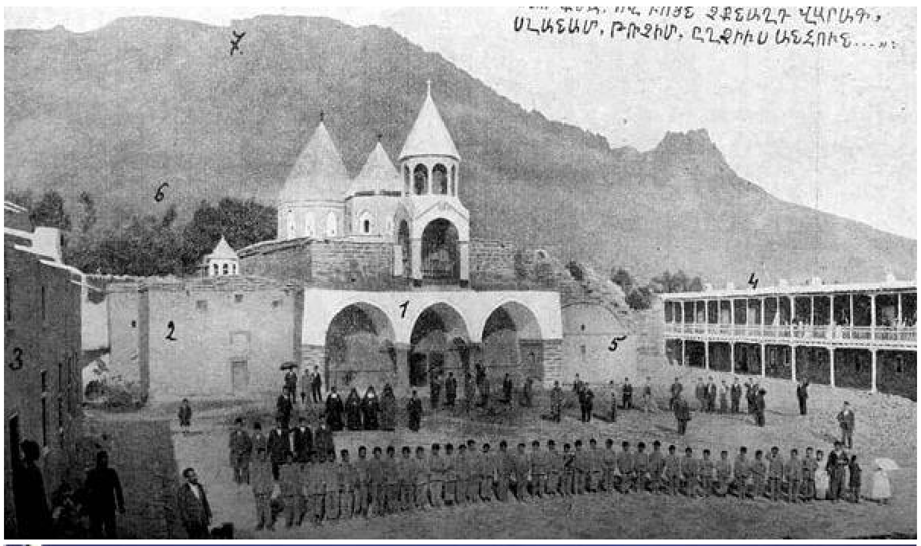

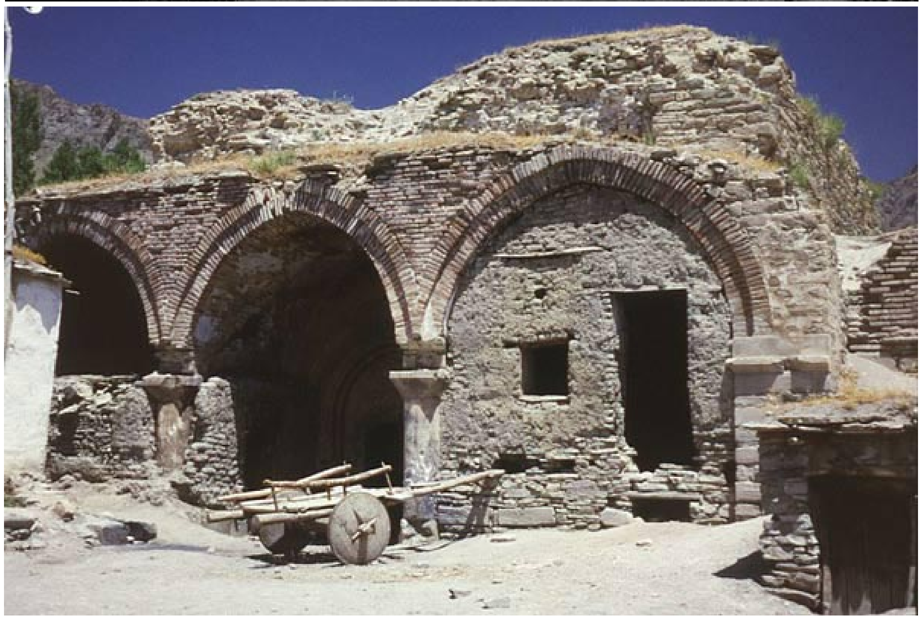

Varagavank

Armenian churches in the eastern province of Van will be restored, deputy governor said on Monday.

Speaking to the A.A correspondent, Van deputy governor Halil Berk said that Armenian churches in Carpanak Island and Yukaribakracli village in the province would be restored within the scope of a project prepared by the governor's office.

Berk said they were conducting projects to boost tourism potential of the province.

"There are four islands including Akdamar Island in Lake Van. Every island has a church. Only Akdamar Church was restored. Churches in Carpanak Island and Yukaribakracli village will also be restored with the project prepared by us," Berk said.

Varagavank Monastery includes seven churches in Yukari Bakracli village. The oldest church is St. Sophia Church built in the 8th century.

Carpanak Church which was built in the 6th century was restored in 1462. After an earthquake in 1703, the church was restored between 1712 and 1720.

An Interview with Alla Berberyan

ATP Environmental Education Program Creating a New Generation of Informed and Responsible Citizens

Armenia Tree Project (ATP) recently announced the addition of Alla Berberyan to its team of program managers in Yerevan. Alla has a degree in Linguistics and Literature from Yerevan State University and a master's in Political Science and International Affairs from American University of Armenia. She has completed a certificate program in Environmental Sciences and Conservation at AUA, and has attended a number of international trainings and conferences on sustainable development and environmental sciences. The following is an excerpt of an interview that was published in ATP's latest annual report.

Question: Why do you think environmental education is important for ATP and for Armenia?

Answer: Economic development occurs too often at the expense of long-term social and environmental sustainability. Severe environmental losses in Armenia began in the Soviet era, persisted throughout the economic crisis of the 1990's, and continue posing major challenges today. Massive degradation of forests, soil erosion and landslides, desertification, air and water pollution, and biodiversity loss are no longer threats but are becoming the defining characteristics of Armenia's environment.

One reason for this deterioration and the widespread apathy and denial towards these issues is the limited awareness of environmental issues and the lack of responsible and empowered advocates of sustainability. ATP has assumed a leadership role in developing environmental education as a core program area to create a new generation of environmentally responsible citizens who will value the natural resources of our ancient land and uphold the notion of preserving and restoring them.

Question: What are the latest developments in ATP's environmental education program?

Answer: In collaboration with experts from the National Institute of Education, ATP's "Plant an Idea, Plant a Tree" Teacher's Manual was updated to become a part of the required curriculum in public schools. The manual was enhanced with new lessons to encompass a broader number of environmental topics. We have expanded our regional network of collaborating teachers, and will launch a new series of teacher training events.

Question: What is your vision for ATP's environmental education program in 2010 and beyond?

Answer: We will continue to train teachers in all regions based on the updated Teacher's Manual. Our EE Program will continue to advance eco-literacy among Armenian youth through environmental classes and events at the Michael and Virginia Ohanian Environmental Education Center at Karin Nursery and the new Ohanian Center for Environmental Studies in Margahovit.

Question: How have teachers and students responded to ATP's environmental education curriculum?

Answer: The curriculum offers a combination of interactive and practical lessons that raise the schoolchildren's interest in their surrounding environment and nature. The manual equips teachers with information to guide students to recognize and appreciate the value of natural ecosystems and the feasibility of sustainable practices. Teachers and students are responding to the manual with enthusiasm. The students become advocates of change, display creativity and initiative, and often find positive solutions to some of the environmental problems around them.

Question: What is the status of environmental education in the country in general? Has the government been supportive of this ATP program?

Answer: The 2001 Law on Environmental Education called for implementation of ecological education from pre-school to graduate levels. Based on this mandate, the National Strategic Program on Ecological Education was developed in 2007. However, environmental education and awareness was a relatively low priority, especially since there was a deficit of educational materials in the field.

We collaborated with the National Institute of Education of the Ministry of Education and Science, which has been very supportive of our projects, including integration of environmental education into the public education system through the "Plant an Idea, Plant a Tree" Teacher's Manual.

Question: What are the next steps needed to improve the level of environmental education in Armenia?

Answer: It is important to take steps that can turn Armenia away from the current path of purely economy-focused, environmentally destructive development. The most essential of those steps is increasing the public's understanding and acceptance of the fact that the environment is influenced by each individual's actions as well as by their inaction. It is important to grow such consciousness in younger citizens. Because of the Soviet past and recent political challenges, our society is experiencing pervasive passivity and denial, and the level of civic engagement is low.

It is vital to develop the belief among the young generation that every person has the power and responsibility to contribute to the well-being of our society. We need to continue environmental training at all levels of our society and maintain pressure on the country's leadership to pursue sustainable policies and practice.

MIT to Hold Major Conference on America's Response to the Armenian Genocide

CAMBRIDGE, MA -- On March 13, 2010, a one-day conference entitled "America's Response to the Armenian Genocide: From Woodrow Wilson to Barack Obama," will take place at the Massachusetts Institute of Technology (MIT) in Building 10 Room 250 from 10:00am to 5:00pm. The conference is co-organized by Profs. Bedross Der Matossian (MIT) and Christopher Capozzola (MIT) and sponsored by the Faculty of History, the Center for International Studies (CIS), the Office of the Religious Affairs, and the Program on Human Rights & Justice (PHRJ).

The goal of the conference is to discuss and examine America's evolving policy toward the Armenian Genocide from the earliest years of World War I through the present day. Although the Armenian Genocide is increasingly recognized as one of the foundational events of the twentieth century's painful history of political and ethnic violence, scholars who have examined its impact on United States foreign policy have concentrated almost exclusively on the presidency of Woodrow Wilson. But the legacy of the Armenian Genocide shaped U.S. policy through the twentieth century—as Americans confronted the meaning of "genocide" itself in the wake of World War II; as they confronted Armenia's pivotal place in the tense Cold War conflict; as Armenian Diaspora voices pressed Congress for recognition; and as geopolitics shifted again with the unification of Europe and U.S. intervention in the Middle East.

The one-day conference will bring together specialists in U.S. foreign relations, along with historians of ethnic conflict, genocide, and humanitarian intervention more generally. By bringing together experts on Armenia with those whose interests range somewhat further afield, the conference seeks to incorporate Armenian histories more fully into historical and social scientific disciplines and to foster dialogue between area studies specialists and U.S. historians.

Panels will discuss three major historical phases that shaped U.S. policy towards the Armenian Genocide: World War I, the Cold War, and the post-Cold War era. The latter two periods remain particularly understudied periods.

Confirmed speakers at the conference include: Prof. Roger Petersen (MIT), Prof. Richard Hovannisian (UCLA), Prof. Christopher Capozzola (MIT), Prof. Simon Payaslian (BU), Prof. Dennis Papazian (University of Michigan-Dearborn), Mr. Michael Bobelian (Lawyer, Author, and Journalist), Mr. Gregory Aftandilian (Independent Scholar), Dr. Rouben Adalian (ANI), Mr. Marc Mamigonian (NAASR), Dr. Suzanne Moranian (AIWA), and Prof. Bedross Der Matossian (MIT). A keynote speech will be delivered by Prof. Richard Hovannisian, the holder of the Armenian Educational Foundation Chair in Modern Armenian History at UCLA.

For more information please contact Bedross Der Matossian at bedross@mit.edu

ArmenienInfo.net
News. Informationen. Kommentare.

New Armenian Lexical Dictionary Published

Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon Released by Brill Academic Publishers

ANN ARBOR, MICH. -- Linguist and Manoogian-Simone Foundation Post-Doctoral Fellow Hrach Martirosyan recently published his comprehensive work Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon through Brill Academic Publishers. Mr. Martirosyan who holds a PhD in Comparative Linguistics from Leiden University in the Netherlands has published numerous papers on Armenian etymology and dialectology and is a leading scholar in the field of Armenian linguistics.

Martirosyan's Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon integrates recent advancements in the critical study of Indo-European linguistics. His work is also notable because it focuses on the many dialects of Armenian while previous studies have primarily focused on Classical Armenian. The Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon utilizes the lexical, phonetic, and morphological material of Armenian dialects to further add to and complicate understandings of Indo-European linguistics. It makes a significant contribution to the study of Armenian within the field of comparative linguistics

Brill Academic Publishers was founded 1683 in the Netherlands. Today it has offices in Boston and Tokyo as well. It publishes over 100 scholarly journals and nearly 500 academic monographs a year. Please see the attached link for more information regarding Martirosyan's Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon- http://www.brill.nl/default.aspx?partid=210&pid=27875.

ACNIS at 15: the Power of New Ideas

YEREVAN -- On February 19, the Armenian Center for National and International Studies (ACNIS) hosted a special reception to release the new ACNIS annual yearbook publication, entitled "ACNIS at 15: The Power of New Ideas" [see Table of Contents]. The reception was attended by over 100 guests, including members of the Armenian parliament and government officials, representatives from international organizations and members of the diplomatic community in Armenia, including Italian Ambassador Bruno Scapini, British Ambassador Charles Lonsdale and Ambassador Sergey Kapinos, the head of the OSCE Office in Yerevan.

Welcoming the guests, ACNIS Director Richard Giragosian explained that the release of the "ACNIS at 15: The Power of New Ideas" yearbook represented the Center's mission to offer innovative research and objective analysis on a wide range of critical issues in order to raise the level of public awareness and to encourage greater knowledge and debate within Armenian society. He added that the yearbook also reflected the Center's past fifteen years of objective and professional analysis, which he stressed was rooted in a broader effort to strengthen and deepen the formulation of public policy in Armenia. The ACNIS director specifically pointed to the significance of the name of the yearbook, highlighting that it was based on "the power of new ideas" in order to contribute to the development of critical thinking in Armenia.

On behalf of the Center, Giragosian then welcomed the more than 100 guests and specifically thanked the representatives from the embassies of France, Italy, Romania, Syria, the United Kingdom and the United States, as well as from international organizations, such as the Council of Europe, the European Union Delegation in Armenia, the OSCE Office in Yerevan, the Red Cross, United Nations and the US Agency for International Development (USAID). He also noted the presence of officials from the Armenian ministries of defense, finance, foreign affairs and justice, as well as Armenian Members of Parliament Larisa Alaverdyan, Anahit Bakhshyan, Armen Martirosyan and Stepan Safaryan from the "Heritage" Party.

Giragosian then introduced two prominent contributors to the Yearbook, Dr. Tatoul Manasserian and ACNIS Senior Analyst Manvel Sargsian. Dr. Manasserian, a Professor of Economics at Yerevan Sate University, offered his congratulations to ACNIS for its decade and a half of work and hailed the yearbook as the latest example of the Center's commitment to innovative and objective analysis. For his part, ACNIS Senior Analyst Sargsian expressed his appreciation to the guests and added that the new publication offered a diverse set of papers and studies covering a broad range of domestic and foreign policy issues with a national, regional and international focus.

The nearly 500-page "ACNIS at 15: The Power of New Ideas" yearbook offers a unique collection of two dozen essays and articles, in Armenian, English and Russian, authored by leading Armenian and international experts. The yearbook also includes a comprehensive summary chronology of significant events in each of the countries of the South Caucasus region since 1991, focusing on political, economic, social and security-related developments in Armenia, Azerbaijan, Georgia and Nagorno Karabagh, and offers the reader an accompanying set of reference maps, documents and materials.

Kazanjians to Reprise "Journey to Historic Armenia" In Special Presenttaion at NAASR

BELMONT -- Edward and Mary Ann Kazanjian of Belmont will present an illustrated talk entitled "A Journey To Historic Armenia: There Is Something There," on Thursday, March 18, 2010, at 7:30 p.m., at the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) Center, 395 Concord Ave., Belmont, MA.

In June 2009, the Kazanjians traveled with a group of Armenians from the U.S.A., Cyprus, and Austria, led by veteran tour guide Armen Aroyan of the Armenian Heritage Society (CA). They ventured on a 3,000 mile journey through more than thirty cities and villages in historic Armenia, including Edward's family's ancestral Kharpert Veri Tagh (Upper City) and Mary Ann's ancestral Yozgat, as well as Kayseri, Sivas, Shabinkarahisar, Erzinga, Erzurum, Sarakamish, Kars, Ani, Ararat, Van, Aghtamar, Engil, Mush, Changli, Kighi, Bingol, Lice, Nikhri, Palu, Elazig, Diyarbakir, Chunkush, Malatya, Husenig, and Kharpert.

The Kazanjians will present in pictures, video, and music their own account of their first-time trip to Historic Armenian lands in modern-day Turkey. Among their memorable experiences was discovering Mary Ann's great-great-grandfather's home in Yozgat and Edward's finding the sites and remnants of the St. James and St. Stephen's Churches in Kharpert.

Following the overwhelming response to the Kazanjians' talk at the Armenian Library and Museum of America (ALMA) in November 2009, it was decided to schedule an encore presentation at NAASR. The couple will be returning to visit portions of Historic Armenia in the spring of 2010.

Edward Kazanjian recently retired after a 41-year career as: a General Dynamics engineer; public schools administrator in Framingham, Brookline, and Billerica and most recently as Assistant Superintendent of Schools in Westwood, MA; and sixteen years as Executive Director and Senior Consultant for an Educational Cooperative. He is still consulting part time. Mary Ann Arakelian Kazanjian is a former elementary school teacher and has been a church organist for 45 years, first at St. James and currently at St. Stephen's Armenian Churches in Watertown.

Admission to the event is free (donations appreciated). The NAASR Center is located opposite the First Armenian Church and next to the U.S. Post Office. Ample parking is available around the building and in adjacent areas. The lecture will begin promptly at 7:30 p.m.

More information about the lecture is available by calling 617-489-1610, faxing 617-484-1759, e-mailing hq@naasr.org, or writing to NAASR, 395 Concord Ave., Belmont, MA 02478.

Study Sheds Light on Armenian Migrants in Turkey

Continued from page 2

the Economic Policy Research Foundation of Turkey (TEPAV) last week. She argued that Turkish officials, including those interviewed by her, have never specified the sources of their information.

Speaking at the discussion, Tugrul Biltekin, a senior Turkish Foreign Ministry official, dismissed Ozinian's estimates and insisted that a "serious state" like Turkey can not manipulate immigration data. "You can be sure that the figures cited by the Turkish government are based on a study," he said without elaboration.

Both Ozinian and representatives of the Eurasia Partnership Foundation (EPF), which has for years been sponsoring direct contacts between Armenian and Turkish civil societies, stress that the study pursued no political goals. "As Alin pointed out, the main purpose of the study was not to clarify the number of irregular workers but to identify the main problems facing Armenians illegally working in Turkey," said Vazgen Karapetian, a senior cross-border programs manager at the EPF office in Yerevan.

Karapetian suggested that the governments of the two neighboring states might use the first-hand information contained in the research should they decide to jointly deal with those problems. The Armenian government has already shown strong interest in its findings, he told RFE/RL.

With a key committee of the U.S. House of Representatives planning to vote on yet another Armenian genocide bill on March 4, the matter may again be in the Turkish political spotlight in the coming weeks. The committee has repeatedly approved such bills in the past, prompting calls in Turkey for the mass expulsion of the Armenian workers. The Turkish government has ignored those calls until now.

For the immigrants themselves, deportation is not necessarily a nightmare scenario. Ninety-six percent of those interviewed by Ozinian said they plan to eventually return home. As one of them, a 36-year-old woman, put it, "In my spare time … I dream. I dream of the day when I'll go back to Armenia."

ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՀԱՒԱՏՔԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼԻՆՏԱ ԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Վարդանանց Պատերազմ...

Ազատ կամքի յաղթանակ...

Օտարի կամքին չենթարկուելու համարձակութիւն...

Յազկերտ Բ. բիրտ եւ հայատեաց թագաւորին կամքին դէմ կենալու եւ «Ոչ» ըսելու կարողութիւն...

Հայութեան միակամուժի յաղթանակ...

Դժուար պայմաններու մէջ հայ ժողովուրդի միակամութեան դրսեւորում...

Ամբողջ ամիս մը Հայ Քոյրերու Վարժարանի աշակերտները այս հոգեբանութեամբ, վարդանանց պատերազմի խորհուրդով եւ Քրիստոնէութեան յաղթանակի պատերազմով ապրեցան, այդ խորհուրդով հաղորդուեցան եւ ծանօթացան այդ օրերու մտածելակերպին ըմբռնելով՝

«Մահ ոչ Իմացեալ Մահ է, Մահ Իմացեալ Անմահութիւն է» հոգեբանութիւնը եւ մտածելակերպը:

զանազան միջոցառումներ ի յիշատակ Վարդանի եւ 1036 նահատակներուն:

Աշակերտական Սուրբ Պատարագ

Առաւօտեան ժամը 9:00ին տեղի ունեցաւ աշակերտական Ս. Պատարագ նուիրուած Վարդանանց նահատակներու յիշատակին, որուն պատարագիչ էր՝ Հայր Դաւիթ Ղազարեան, որ տուաւ առիթին յատուկ քարոզ մը, հարցադրելով թէ ինչո՞ւ այս ճակատամարտը կենսական է հայ ժողովուրդին համար, ապա պատասխանեց «...որովհետեւ, պարզապէս ան միակ պատերազմն է որ մղուած է պաշտպանելու համար Քրիստոնէական կրօնքը...», ապա վարժարանիս աշակերտութիւնը հաղորդուեցաւ Վարդանանց քաջերու օրինակով եւ պատրաստուեցաւ մասնակցելու օրուան հանդիսութեան:

Պաշտօնական հանդիսութիւնը սկսաւ նոյն օրը յաւարտ Ս. Պատարագին, ժամը 10:30ին Վարժարանիս Դանիէլեան սրահին մէջ, ներ-

Փոքր դասարաններէն մինչեւ ութերորդ դասարանի աշակերտներ, ամենայն լրջութեամբ հետեւեցան իրենց հայերէն լեզուի ուսուցիչներուն ցուցմունքներուն եւ կատարեցին առիթին յատուկ պատրաստուած աշխատանքները: Անոնք սորվեցան պատշաճ ոտանաւորներ, կարդացին հայոց պատմութեան գիրքերուն մէջ ներկայացուած ճակատամարտի մանրամասնութիւնները: Արդիական միջոցներ օգտագործելով՝ հայկական կայքէջերէ գտան, կարդացին ապա փորձեցին գրաւոր, բանաւոր եւ թատրերգութեամբ վերապատմել, մօտաւորապէս 15 դար առաջ տեղի ունեցած նշանակալից այն դէպքը՝ Աւարայրի ճակատամարտը, որ հայ ժողովուրդի կեանքէն ներս առանցքային եւ ճակատագրական նշանակութիւն ունի:

Այս կարեւորութեան գիտակցութեամբ, դարերէ ի վեր հայ սերունդներ դաստիարակուեցան եւ կը դաստիարակուին Վարդանանց մտայնութեամբ եւ հոգեբանութեամբ այսօր կարգը մերն է, Հայ Քոյրերու Վարժարանն ալ նոյն նախանձախնդրութեամբ կը դաստիարակէ իրենց վստահուած նորահաս հայ սերունդը, որպէսզի անոնք կարենան դիմագրաւել պատմական ճգնաժամեր՝ 451 թուականի հայ նախարարներու հայրենասիրութեամբ եւ հաւատքով:

Արդարեւ, Հինգշաբթի, 11 Փետրուար, 2010, Հայ Քոյրերու Վարժարանէն ներս տեղի ունեցան

կայութեամբ ծնողներու, հիւրերու, ուսուցչական կազմին եւ բոլոր դասարաններու աշակերտութեանց: Հանդիսութիւնը սկիզբ առաւ աշակերտութեան կողմէ մեկնաբանուած, օրուան խորհուրդը արտայայտող՝ «Նորահրաշ» շարականով, ապա 7-8րդ կարգերու աշակերտները երգեցին Հայաստանի Հանրապետութեան, Վարժարանիս եւ Շաւարշանայ քայլերգները: Առիթին պատշաճ բացման խօսքով հանդէս եկաւ օրուան հանդիսավար, վարժարանիս հայերէն լեզուի դասատուներէն՝ Տիկ. Մարօ Գույումճեան: Ան ներկայացուց հայոց պատմութեան կեանքէն ներս յատկանշական նկատուող Վարդանանց ճակատամարտը, զայն որակելով եզակի, իսկ Վարդանանց պատերազմը բնորոշելով՝ «Հաւատքի Պատերազմ», եւ շեշտեց մեծ զոհողութիւններու եւ մաքառաշ կեանքի գնով ձեռք ձգուած ու պահպանուած մեր հաւատքի ու մեր լեզուի յարատեւութեան անհրաժեշտութիւնը եզրակացնելով՝ «...Մեր գլխաւոր պարտականութիւնն է անսասան պահել մեր լեզուն, կրօնքը, հայրենիքը, մեր ժողովուրդի...»:

Հանդէսի առաջին բաժնով աշակերտութիւնը դասարան առ դասարան ներկայացան եւ երգեցին ու արտասանեցին Վարդանանց ճակատամարտի նուիրուած եւ դասականացած խմբային արտասանու-

Շար.ը էջ 17

ՎԻԳԷՆ ՉԱԼՏՐԱՆԵԱՆԻ «ՄԱԵՍԹՐՕ» ՖԻԼՄԸ

Փետրուարի 11ին, 2010, առաջին անգամ ըլլալով Լոս Անճելըսի Actor's Guild *շարժապատկերի սրահին մէջ ցուցադրուեցաւ ականաւոր բեմադրիչ, արուեստագէտ Վիգէն Ջալտրանեանի «Մաեսթրօ» ֆիլմը: Արդարեւ եղածը «Կալա» մըն էր, կազմակերպուած «Արուեստագէտներ մանուկներու համար»* (Artists for kids) *բարեսիրական միութեան կողմէ: Երեկոյթի նախաձեռնող յանձնախումբի խօսնակն իր ելոյթին մէջ պարզեց միութեան նպատակը, որ է նիւթապէս սատարել այն մանուկներուն, որոնք երաժշտական հակում ունին եւ նիւթական օժանդակութեան կը կարօտին: Իսկ «Մաեսթրօ»ի անդրանիկ ցուցադրութեան հասոյթը պիտի յատկացուէր այդ նպատակին: Նշենք նաեւ որ այս մէկը վերոյիշեալ կազմակերպութեան նմանատիպ միջոցառումներու տասներորդն էր որ կը կայանար այդ գիշեր:*

Այնուհետեւ որոտընդոստ ծափերու ներքեւ բեմ բարձրացաւ «Մաեսթրօ» (Maestro) *ֆիլմի բեմադրիչ տաղանդաւոր արուեստագէտ Վիգէն Ջալտրանեան: Ան իր անհուն ուրախութիւնն ու գոհունակութիւնը յայտնեց որ «Մաեսթրօ»ի երեւանեան «բրէմիէրա»էն ետք ասիկա երկրորդն է որ տեղի կ'ունենայ խաղաղականի այս ափերուն վրայ: Իր խօսքի ընթացքին յարեց՝ «Որեւէ բեմադրիչ կը ցանկայ տեսնել իր գործի անդրանիկ ցուցադրութիւնը: Իսկ ինչ կը վերաբերի այս նոր ֆիլմին՝ չեմ ուզեր մասնաւոր բացատրութիւններ տալ: Այն ինչ որ կ'ուզէի ըսել՝ արդէն դրուած է պաստառին վրայ...: Շնորհակալութիւն* V. Vasel*-ին եւ Հայֆիլմ կինոստուդիային: Երախտապարտ եմ հանդիսատեսին եւ սիրով այս ցուցադրութիւնը կը յանձնեմ ձեր դատին...»:*

Կազմակերպիչ միութեան անունով Թերեզա Հայրապետեան շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք հանդիսականներուն իր երախտագիտութիւնը յայտնեց նաեւ Վիգէն Ջալտրանեանին եւ առ այդ յուշատախտակով մը պատուեց զինք:

Դիտելով «Մաեսթրօ»ն որ երաժիշտի մը կեանքն է, իր ընկերային, ընտանեկան եւ ասպարէզի հետ առնչուող շատ մը հակասական եւ իրարամերժ զարգացումներով, կու գաս այն եզրակացութեան որ եղածը՝ վերջին տարիներու մեր ցաւն է: Այնտեղ կայ սէր, նախանձ, անհանդուրժողականութիւն, նուիրում, արուեստական խոչընդոտներ, քաղաքական պայքար, անիրաւութիւններ եւ այլն: Այս բոլորն իրարու ագուցուած են եւ այնպէս մը շաղկապուած, որ հանդիսատեսը անձանձրոյթ եւ լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւի նիւթի զարգացումներուն: Մէկ խօսքով եւրոպական բարձրորակ ֆիլմերու մակարդակին հասած արտադրութիւն մըն է եւ հպարտաւիթ երեւոյթ մը դիտողին համար: Այստեղ առկայ են նաեւ նորարարութիւններն ու ժամանակին հետ քայլ պահուած տեսա-լսողական եւ բեմադրական թէքնիքը: Արդարեւ գնահատելի յառաջդիմութիւն մըն է հայ ֆիլմարուեստի պատմութեան մէջ:

Անշուշտ այս բոլորին մէջ մեծ դեր ունի նոյնինքն բեմադրիչ 54 ամեայ Վիգէն Ջալտրեանը, որ ցարդ բեմադրած է 17 երկար ու կարճամեթրաժ ժապաւէններ եւ արժանացած 30 միջազգային մրցոյթներու եւ վկայականներու: Անոնցմէ են. Հիւսթընի (Թէքսաս) 1994ի ֆիլմի փառատօնի ոսկեմետալը, Հայաստանի Շարժապատկերի Ընկերակցութեան «Անահիտ» մրցանակն ու Հայաստանի Հանրապետութեան «Պատուաւոր Արթիսթ» կոչումը:

ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՀ

ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ

(200 ՀՈԳԻԻ ՀԱՄԱՐ)

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

1060 N. ALLEN AVE. PASADENA

ՀԵՌԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԴԻՄԱՍՏՈՒԵՐ - ՅԻՇԵԼԻ ԴԷՄՔԵՐ
ԿԱՐԱԲԱԼԱ... ԻՐԱԿԱՆ ԼԵԳԵՆԴԸ...

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Ո՞վ չէր ճանաչում Կարա Բալային: Նրան գիտէին ոչ միայն երեւանցիները, այլ ամբողջ Հայաստանը:

Այս բարի, ազնիւ, հոգով ու սրտով հարուստ, հնացած ու մաշուած հագուստներ հագած մարդուն գիտէին բոլորը...:

Տարիներ, տարիներ, ձմեռ թէ ամառ, կանգնած Երեւանի Աբովեան փողոցում, ծաղիկ էր հրամցնում անցորդներին, վճարումով, շատ յաճախ՝ անվճար...:

Ահա այդպէս է եղել Կարա Բալան, որի արձանը որպէս բարութեան, սիրոյ խորհրդանիշ, այսօր կանգնած է Երեւանում...

Երանի՜ Կարա Բալաներ շատ ունենայինք...:

ԱՐՄԻՆԷ ՄԵԼԻՔ-ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

Հայաստան այցելած իւրաքանչիւր հայ անպայման քայլել է Երեւանի կենտրոնական ու պատմական դարձած՝ նախկինում յայտնի Աստաֆեան, ներկայիս՝ Աբովեան փողոցով: Ամէն անցորդ գիտի այս փողոցի պատմութեան մի մասնիկը դարձող յայտնի ծերունի ծաղկավաճառի՝ Կարաբալայի արձանը: Եթէ անգամ նրա ով լինելուն անծանօթ են, ապա կորացած մէջքով, բարի դէմքով ծաղկազամբիւղից անյայտ անցորդին պարզուած ծաղիկը ձեռքին ծերուկի բրոնզաձոյլ արձանը կանգնեցնում է ցանկացած զբօսաշրջիկի՝ լինի օտարազգի թէ հայ: Երեւանի խորհրդանիշ ծերունի ծաղկավաճառի հետ լուսանկարուելու սովորոյթը շատերի յիշողութիւններում լուսաւոր մի հետք է Երեւանից: Տասնամեակներ են անցել Կարաբալայի արձանի տեղադրումից, մոռացուել են անսովոր ծերունու քանդակի մասին ասեկոսները, անսկզբունք քննադատների դժգոհ խայթոցները, որոնք ուղղուած էին աւելի շատ քանդակի հեղինակին՝ հայ քանդակագործութեան մէջ իր մոնումենտալ ներկայութիւնը վաղուց հաստատած քանդակագործի՝ Լեւոն Թոքմաջեանի օր-օրի աճող հեղինակութեան դէմ, որով երբեւիցէ չի մեծամտացել վաստակաշատ արուեստագէտը:

Լեւոն Թոքմաջեանի իւրաքանչիւր ստեղծագործութիւն ունի իր հետաքրքիր պատմութիւնը: Կարբալան նրանց առաջին շարքում է: Կարաբալան այսօր ընկալւում է որպէս մոդեռն եւ դասական քանդակագործութեան մի իւրայատուկ նմուշ, որը ժամանակի հետ աւելի սիրելի ու հարազատ է դառնում մարդկանց, բայց շատերին է անյայտ, այս հեքիաթային պերսոնաժ յիշեցնող բարի ծերուկի իրական պատմութիւնը... Մինչդեռ, քանդակագործը այս ստեղծագործութեամբ յաւերժացրել է իրեն դեռ մանկութեան տարիներից ծանօթ իրական մարդու:

- Կարաբալան հօրս ընկերն էր: Մեր ընտանիքը ապրում էր Երեւանի նախկինում Աւերդլովսկ՝ ներկայիս Փաւստոս Բիւզանդ փողոցի վրայ: Երբ հայրս, որ ներկարար էր, ուշ էր տուն գալիս՝ մայրս ինձ ուղարկում էր Աբովեան փողոցի վրայ գտնուող գինետներից նրան կանչելու: Կարաբալայի հետ միասին նստած խմում էին..., - պատմում է Լեւոն Թոքմաջեանը, մեկնելով Կարաբալայի իրական պատմութեան դրուագները...

Կարաբալայի իսկական անունը եղել է Կարապետ, նա արեւմտեան Հայաստանից էր եւ ըստ ժամանակակիցների վախուրած ու կցկտուր վկայութիւնների՝ եղել էր ուսեալ եւ հարուստ մարդ: Նորքի բաղերում մեծ վարդաստան ունէր: Սովետական տարիների կասկածի ու հալածանքի ստուերը ծածկել էր նաեւ նրան, անյայտ հանգամանքներում նախկին ազնուականից վերածելով աղքատ, խեղճ ու կրակ մարդու, ում հանդէպ սովորաբար լաւագոյն դէպքում խղճահարութիւն էին ապրում «սովետական երկրի ազնիւ քաղաքացիները»... Երեւանի փողոցներում շրջում էր նա՝ հնամաշ հագուստներով, գունատուած, խունացած գլխարկն աչքերին իջած, ձեռքին ծաղկի զամբիւղ... Անցորդ սիրահար զոյգերին անհատոյց ծաղիկներ էր նուիրում, «երջանիկ լինէք» ասելով...

- Նա միայն վարդեր էր նուիրում եւ խմում էր միայն գինի, դրանից էր երեւի, որ շուրթերը գինու պէս կարմիր էին..., նկատում է պարոն Թոքմաջեանը, ում ծանօթ են Կարաբալայի թաքուն սիրոյ պատմութեան ուշագրաւ մանրամասները...

Կարաբալան սիրահարուած էր հայ անուանի եւ սիրուած դերասանուհիներից Արուս Ոսկանեանին, ով յայտնի էր ոչ միայն իր տաղանդով, այլեւ գեղեցկութեամբ: Իր գաղտնի սէրը Կարաբալան երբեք չյայտնեց դերասանուհուն, որին գրեթէ ամէն օր աննկատ հետեւում էր... Եւ մի հերթական օր, երբ սովորականի պէս քայլում էր սիրելի կնոջ ետեւից, նկատում է մի թուրքի, որ առանց քաշուելու հետապնդում էր դերասանուհուն արժանանալով վերջինիս հերթական կշտամբանքին... Կարաբալան անկիրթ թուրքին զգուշացնում է այլեւս չանհանգստացնել դերասանուհուն, հակառակ դէպքում սպառնալով սպանել նրան: Օրեր անց, իր պաշտելի դերասանուհուն հետեւելիք դժբախտ սիրահարը հանդիպում է նոյն տեսարանին, երբ յամառ թուրքի հետապնդումներից զայրացած դերասանուհին փորձում է հնարաւորինս արագ ազատ-

Շար.ը էջ 19

ՓՈԽԱՆ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆԻ
ՎԱՒԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

«Կեանքի Յուշեր»: Այսպէս է խորագրել Թեհրանում լոյս տեսած իր գիրքը Մեծ Եղեռնի ականատեսներից մէկը Տ. Յարութիւն Տէր Մեսրոպեանը: Ճշմարտապատում այս գրքում ընթերցողը գտնում է յուզիչ պատմութիւնը մի հայի, որ թրքական եաթաղանից մազապուրծ հազարաւոր բախտակիցների հետ թողնելով հարազատ հողը, հայրենական յարկը, ստիպուած էր ապաստան փնտռել օտար երկինքների տակ:

Տէր Մեսրոպեանի գիրքը սոսկ յուշագրութիւն չէ: Անդարձ կորստից փրկելու մտահոգութեամբ հեղինակը թղթին է յանձնել ոչ միայն իր կեանքի յուշերը, այլեւ այն ամէնը ինչ գիտէ, ինչ յաջողուել է հաւաքել ու պահպանել իր բնօրրանի պատմութեան, աշխարհագրութեան, բնակիչների զբաղմունքի, կեանքի ու կենցաղի, սովորոյթների, բառ ու բանի վերաբերեալ:

Հեղինակի ծննդավայրը Վասպուրական նահանգի Թիմար գաւառն է, տիպիկ Հայկական բնապատկերով մի անկիւն, որի բնակիչներն ապրում էին միայն խաղաղ աշխատանքի երազանքով, որ սակայն, այնպէս բրտօրէն փշրուեց թուրք ցեղասպանների ձեռքով, դատարկուեցին գիւղերը, ամայացան դաշտերը, երբեմնի շէն օճախները վերածուեցն մոխրակոյտերի: Հեղինակը չի մոռացել տալ Թիմար գաւառի քարտէզը, գիւղերի ցուցակը, բնակչութեան թիւը:

Իր մօր եւ այլ ականատեսների պատմածների հիման վրայ, Տէր Մեսրոպեանը վերարտադրում է 1895-96 թուականների հայկական կոտորածների պատկերը Վասպուրականում: Հեղինակը ցոյց է տուել, որ վասպուրականցի խաղաղ շինականները, երբ հարկը պահանջում էր, գիտէին քաջաբար կռուել, զէնքով պաշտպանել իրենց օճախն ու պատիւը: Թիմար գաւառի եւ միւս շրջանների շատ երիտասարդներ թոհուբոհի օրերին զինուած դիմագրաւում են թուրք ջարդարարներին: Սակայն որքան էլ նրանք անձնուիրաբար մարտնչեցին, այնուամենայնիւ անկարող եղան կանխել թշնամու վայրագութիւնները թրքական մեծաթիւ ուժերի դէմ, մղուած անհաւասար կռւում քաջաբար ընկան շատ շատերը: Սակայն մեծ արհաւիրքը դեռ առջեւում էր: Մեծ Եղեռնի ականատեսը լինելով՝ հեղինակը սարսուռով է վերապրում իր ժողովրդին պատուհասած դէպքերի ողջ ահաւորութիւնը, ճշմարտացի վերապրում է հայ գողգոթան: Վասպուրականցիները նախազգալով, թէ ինչպիսի ոճիր է նիւթւում թրքական իշխանութիւնների կողմից վճռում են նորից զէնք առնել: Հայրենասիրական խանդավառութիւնը համակում է ամէնքին:

Ինքնապաշտպանութեան նախապատրաստութեանը մասնակցում են ամէնքը՝ ծեր ու պատանի, կանայք ու աղջիկներ: Հայ երիտասարդները, արհամարհելով մահուան վտանգը, զէնք են հայթայթում եւ գաղտնաբար տեղափոխում այն վայրերը, որտեղ գումարուելու էին վասպուրականցիների ջոկատները: Հեղինակը հպարտութեան զգացումով է պատկերում Լիմ անապատում, Արճակ, Խառակունիս, Ալուր եւ այլ գիւղերի մօտ տեղի ունեցած ինքնապաշտպանութեան մարտերը, որտեղ վասպուրականցիները խիզախութեան շատ օրինակներ են ցոյց տալիս: Այդ մարտերի շնորհիւ է միայն, որ յաջողւում է խոշտանգումից եւ անարգումից փրկել շատ հայ ընտանիքների, կանանց ու երեխաների: Յուշագրութեան հեղինակն այնուհետեւ պատմում է եղեռնից փրկուած իր հայրենակիցների, սեփական օճախից վտարուած տասնեակ հազարաւոր հայ տարագիրների յետագայ կեանքի դէպքերը: Նրանց մի մասը ապահով հանգրուան գտաւ Սովետական Հայաստանում, դառնալով իր պետականութիւնը վերագտած հայրենի երկրի վերաշինութեան մեծ գործի մասնակիցը: Միւսներին սպասում էր պանդուխտ հայի անհաստատ կեանքը օտար ափերում:

Իբրեւ գրքի յաւելուած հեղինակը ներկայացրել է Վասպուրական նահանգի եւ Թիմար գաւառի ժողովրդական հեքիաթների, երգերի նմուշները:

Տ. Յարութիւն Տէր Մեսրոպեանի «Կեանքի յուշեր» գիրքը հետաքրքրութիւն է ներկայացնում ոչ միայն ընթերցողների լայն շրջանի, այլեւ պատմաբանի, բանասէրի, ազգագրագէտի համար:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

- -

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

*** $50,00 for USA**

*** $60,00 (second class), $ 75,00 (Air Mail) for Canada.**

*** $85,00 (second class), $ 125,00 (Air Mail) Overseas.**

Name: --

Address: ---------------------------------------

City: --------- State:--------- Zip Code:------

Country: -------------

Tel :----------------------- Fax : -------------------------

EVERDAY LOW PRICES
GREY GOOSE Vodka 21.99
STOLICHNAYA ELIT Vodka 40.99
STOLICHNAYA Vodka 1.75L 18.99
MANE VSOP 5 Yr Armenian Brandy 19.99
HENNESSY VS Cognac 20.99
COURVOISIER VS Cognac 16.99
REMY MARTIN VSOP Cognac 29.99
REMY MARTIN XO Cognac 92.99
BLAVOD Vodka 18.99
COURVOISIER VSOP Cognac 24.99
HENNESSY Historic Edition 23.99
JOHNNIE WALKER Black Label 18.99
JOHNNIE WALKER Blue Label 114.99
JOHNNIE WALKER Gold Label 44.99
CIROC Vodka 16.99
PATRON Silver Tequila 29.99
ULTIMAT Vodka 29.99
HENNESSY XO Cognac 109.99
JACQUES CARDIN VSOP Cognac 14.99
CROWN ROYAL Canadian Whisky 12.99
GRANT'S Scotch Whisky 1.0L 10.99
TRES GENERACIONES Plata Tequila 26.99
TRES GENERACIONES Añejo Tequila 28.99
1800 Reposado Tequila 15.99
THREE OLIVES Vodka 1.75L 17.99
CORZO Silver Tequila 29.99
DEWAR'S 12 Years Whisky 16.99
DON JULIO 1942 Tequila 77.99
SKYY Vodka 1.75L 17.99
PUTINKA Classic Vodka 8.99
CAZADORES Reposado Tequila 19.99
COURVOISIER XO Cognac 79.99
HENNESSY VSOP Cognac 32.99
CRISTALL Russian Vodka 12.99
DOS LUNAS Silver Tequila 19.99
SKYY Vodka 9.49
GANTOUS & ABOU RAAD Arak 11.49
NOY 7 YEARS Armenian Brandy 21.99
NOY 10 YEARS Armenian Brandy 31.99
MANE XO 10 Yr Armenian Brandy 29.99
JACK DANIEL'S Old No. 7 Whiskey 14.99
UNBEATABLE PRICES! HUGE SELECTION!
1785 E. Washington Blvd.
Pasadena, CA 91104
(626) 794-7026
Open Monday—Saturday
9 am - 8 pm
MISSION Wine & Spirits
825 W. Glenoaks Blvd.
Glendale, CA 91202
(818) 242-0683
Open Monday—Saturday
9 am - 8 pm
*This ad expires on 03/06/10 • 12 or more bottles Mix & Match • We reserve the right to limit quantities • Sales tax excluded • Prices subject to change without notice • No CCs • All items are 750ml in size unless specified.

ՍՐՏԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼՈՒ ԵՒ ԿԱՆԽԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ ՄԸ

ՏՕՔԹ. Մ. ՃԵՐԹՐԸԼ

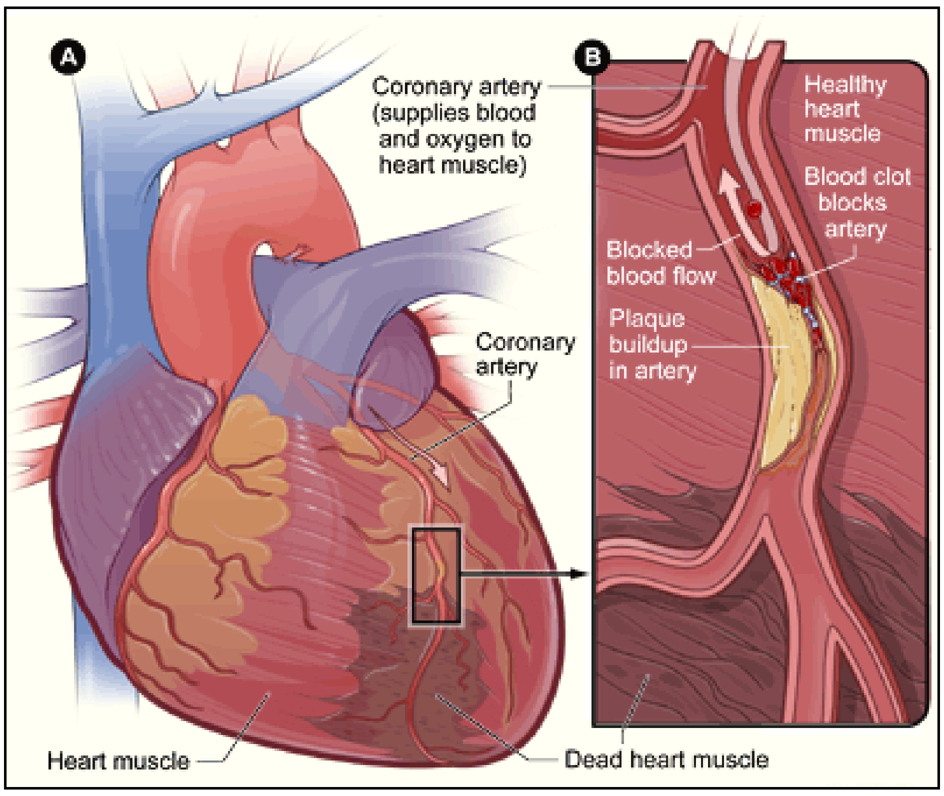

Ողբերգական բան է տեսնել ուժերու ծաղկումին մէջ ընտանեկան ու ընկերային պատասխանատուութիւննեւուր տէր մարդ մը, որ յանկարծ զոհ կ'երթայ սրտի տագնապին: Աւելի եւս ողբերգական կ'ըլլայ, եթէ գիտնանք, արդի գիտութեան լոյսին տակ, որ այս արկածէն կարելի էր խուսափիլ, կամ առնուազն հեռացնել զայն, կանխարգելիչ անհրաժեշտ միջոցներով: Իրօք, այսր կարելի է նախատեսել թէ ո՞ր չափահասը կանխատրամադրուած է սրտի տագնապներու, ի՛նչ ալ ըլլայ իր տարիքը, շատ առաջ անդարմանելի վնասուածներու վերջին փուլէն: Սրտի շնչերակներու հիւանդութիւնը, քսան կամ աւելի տարիներու ներքին խմորման շրջան մը ունենալով հանդերձ, կրնայ յանկարծակի մահ պատճառել առանց ազդարար նշանի: Կարելի է նախատեսել մօտաւոր կերպով պատահելիք տագնապին ժամանակը, եթէ ենթական պէտք եղած ատեն չէ խնամուած: Բայց ինչ որ շատ աւելի կարեւոր է, կանխարգելիչ դարմանումն է, անշուշտ որ պայմանաժամը բազմաթիւ տարիներով պիտի յետաձգէ, կամ նոյնիսկ բոլորովին ջնջէ զայն:

ԻՆՉՊԷ՞Ս ՆԱԽԱՏԵՍԵԼ ՍՐՏԻ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ

Սրտի հիւանդ շնչերակներ ունեցող անձ մը լեցուն կազմ ունի, քառակուսի կզակ. ընդհանրապէս միջինէն քիչ մը կարճ կ'ըլլայ, ոսկրային զօրաւոր կազմով եւ խոշոր յօդաւորումներով: Կզակը սուր անկիւն մը կը կազմէ վիզին հետ, կուրծքը զօրաւոր եւ ձեռքերը լայն: Կը ձգէ գիրութեան տպաւորութիւն, կրնայ տէր ըլլալ որեւէ ասպարէզի: «Վիճակագրութիւնները ցոյց կու տան որ կիները ենթակայ չեն այս հիւանդութեան, դաշտանի դադարմէն առաջ: Այդ շրջանէն ետք, անոնց մօտ ալ անոյնքնա յաճախադէպ կը դառնայ սրտի հիւանդութիւնը, որքայ այրերուն):

Ան հաւանաբար ըսէ ձեզի, որ իր հայրը կամ մայրը, կամ նոյնիսկ եղբայրը, սրտի գատնապներ անցուցած են. աւելի մանրամասն հարցաքննուելու պարագային, թերեւս յիշէ որ լաւ չի մարսեր որոշ ժամանակէ ի վեր, թէեւ միշտ աե այդպէս չէ պարագան. կրնայ ըլլալ որ յօդատապ ունենայ, շաքարախտ, կամ արեան գերճնշում:

Այսքանը արդեօք բա՞ւ է մեզի առանց կասկածի հաստատելու, որ ենթական անմիջական սպառնալիքի տակ է. անշուշտ ոչ, բայց ճամբուն վրայ ենք արդէն. հիմա պիտի անցնինք տարրալուծումներու շարքի մը, «առ հարիւր»ով չափելու համար, իր արեան սերումին մէջ ճարպերու, քոլեսթերոլի եւ բնամիզային թթուի (աստի իւրիք) քանակը:

Վերոյիշեալ չափումներով կարելի կը դառնայ նախատեսել մեծ ճշգրտութեամբ թէ մեր ենթական սրտի տագնապ մը պատրաստելու վրայ է, կամ ոչ: Կը գործածեն «սրտային շնչերակներու չափագրեալ տախտակ»ի մեթոտը, գլուխ բերուած պրպտողներու խումբի մը կողմէ, որ 1946էն ի վեր կ'աշխատի սրտային շնչերակներու վրայ, Հարվըրտի Համալսարանին եւ Մասաչուսեցի Կեդրոնական Հիւանդանոցին մէջ, սրտի մեծ մասնագէտ տօքթ. Փոլ Ուայթի ղեկավարութեան տակ:

Այս մեթոտին արդիւնաւէտութիւնը փաստուած է ուսումնասիրութեամբ մը, կատարուած՝ 600 անձերու վրայ: Նիւ Եորքեան բազմաթիւ մեծ ընկերութիւններու պաշտօնեաներու բոլորն ալ ընդունած են բժշկական տարեկան քննութիւններու ենթարկուիլ: Այս խումբին մէջ, 38 ենթականեր չափագրեալ տախտակին վրայ կը դասուէին ամենէն աւելի վտանգաւածներու շարքին. արդարեւ, յաջորդող երեք տարիներու ընթացքին, անոնց մեծամասնութիւնը տագնապ ունեցաւ: Այսօր բոլոր անձերը, որոնց սրտերակային տախտակը զանոնք վտանգուած ցոյց կու տայ, անմիջապէս առարկայ կը դառնան կանխարգելիչ դարմանումի, իրենց դարմանումները այս հիման վրայ հաստատող բժիշկներու թիւն ալ կ'աւելնայ օրէ օր:

Տարրալուծարանի մը մէջ իրենց տարեկան առողջական քննութիւնը անցնող երեք մարդոց պարագան յստակօրէն ցոյց կու տայ այս դրութեան արժէքը: Երեքն ալ, յիսունի սահմանին վրայ, ցոյց կու տային սրտերակային իրերանման տախտակներ եւ իրենց թելադրուեցան կանխարգելիչ դարմանումի մը հետեւիլ. երեքէն երկուքը թելադրանքին կարեւորութիւն չտուին. մէկը յանկարծ մեռաւ, վեց ամիս ետք, սրտի սուր տագնապով մը: Երկրորդը ունեցաւ տագնպա մը, որմէ ետք վերապրեցաւ, բայց որիրեն տուաւ սրտային սպի մը: Երրորդը հետեւաեցաւ տրուած խորհուրդին: Շուտով, իր սրտերակային տախտակը վերածուեցաւ «փոքր չափով զանգուած»ի մը, եւ հիմա ենթական կը շարունակէ կանխարգելիչ դարմանումը, տէր մնալով նախկին ֆիզիքական բարօրութեան:

Ի՞ՆՉ Է ՍՐՏԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Բաւական երկար տարիներ, կը կարծուէր որ այս տեսակի արկածները ծերացումի հետեւանք էին եւ որ զօրաւոր տագնապի պարագային, մահը անխուսափելի էր: Բայց որոշ պրպտող միտքեր, որոնց կարգին տօքթ. Ուայթ հարց տուին թէ արդեօք սխալ չէի՞ն այդ ըմբռնումները: Տարօրինակ բան, Քորէայի պատերազմի ընթացքին սպաննուած ամերիկացի բազմաթիւ զինուորներու դիազննումը – քսաներկուքը ըլլալով միջին տարիք – ցոյց տուաւ հիւանդութեան հետքերը սկզբնափուլի մէջ: Ասկէ այն հետեւութիւնը ձեռք բերուեցաւ որ հիւանդութեան ընթացքը աստիճանական է եւ ախտաբանական, ինչպէս կեղծմաշկինը, կամ որեւէ ուրիշ վարակիչ հիւանդութեան, հակառակ որ կը զարգանայ շատ դանդաղօրէն:

Սրտի տագնապները ծնունդ կ'առնեն սրտային շնչերակներէն, որոնք կեդրոնական այդ մղիչին արիւն կը հայթայթեն: Պարագաներու 95 առ հարիւրին համար, հիւանդութեան պատճառը արթերիոքլերոզ կոչուած երեւոյթն է. շնչերակներու ներքին մակերեսը կը ներթափանցուի դեղնորակ պարպերով, քոլեսթերոլով, ի միջի այլոց: Վերջին շրջանին, շնչերակին ներքին մակերեսը պատուած կ'ըլլայ ճարպի գնդիկներու եւ բիւրեղային մասնիկներու խաւով մը, որ խտանալով ու կարծրանալով, կը թանձրանան այն աստիճան որ կը խցեն արիւնին անցքը սրտային շնչերակներու մէջէն:

Անցքի փոքրացման այս կէտերը անհարթ մակերես ունին եւ ամէն յարմարութիւն կը ներկայացնեն լերդի կտորի մը կազմութեան հմաար: Եւ երբ այս վերջինը կազմուի, անմիջապէս ննդազրկում եւ մահ կ'առաջացնէ սրտի այն մասին մէջ, որ իր սնունդը կը ստանար այս շնչերակէն ու անոր մազերակներու ցանցէն, անշուշտ եթէ լերդի կտորը ամբողջ անցքը խցած է: Եւ ասիկա սովորական լեզուով, կը կոչուի սրտի տագնապ:

Երկար տարիներ պէտք են որպէսզի խնդիրը այս կէտին հասնի. կուրծքի ցաւերուն պէս բացայայտ նշաններ կրնան երեւան չգալ յիսունէն կամ վաթսունէն առաջ, մինչ ճարպային նիւթերու կուտակումը կրնայ սկսիլ քսան կամ երեսուն տարեկանին: Ժամանակին եթէ միջամտութիւն ըլլայ, կարելի է զարգացման ընթացքը կեցնել կամ նոյնիսկ հակառակ ուղղութիւն տալ անոր. բայց անգամ մը որ վերջին փուլին հասած է եւ շնչերակային հիւսուածին մէկ մասը կարծրացած է ալ ոչինչ կարելի է փոխել:

ՍՐՏԵՐԱԿԱՅԻՆ ՏԱԽՏԱԿԻՆ ԳԾՈՒԱԾՔԸ

Այս գծուածքի պատրաստութեան համար կը գործածուի ամբողջ շարք մը տախտակներու, որոնք կը մէջբերեն խնդրոյ առարկայ բոլոր ազդակներուն բարդ փոխյարաբերութիւնները: Աշխատանքը անկարելի պիտի ըլլար առանց ելեկտրոնական հաշուիչներու, որովհետեւ ութ փոփոխելի ազդակներով, կարելի դասաւորումներու թիւը կը բարձրանայ 8ի: Ուրեմն, միայն մէկ անձի վերաբերող ցուցմունքները կրնան կազմել շուրջ 16 միլիոնի կարելիութիւններ. բայց շնորհիւ տախտակներուն եւ քանի մը բարդ փորձերու, ենթական կրնայ բժիշկին օգնութեամբ, դիւրաւ կազմել սրտերակային իր գծուածքը:

Այս հաշիւներուն մէջ նկատի առնուած ազգակները ենթարկուած են մանրամասն գիտական ուսումնասիրութիւններու, սրտերակային հիւնադութեան ենթակայ բազմաթիւ անձերու վրայ. օրինակ՝

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՆԱԽԸՆԹԱՑՆԵՐ

Մօտէն քննելով սրտերակային հիւանդներու եւ առողջ անձերու ընտանեկան պարագաները, յայտնուած է որ աւելի մեծ թիւով սրտի տագնապներ երեւան եկած են առաջիններու ծնողներուն մօտ, քան երկրորդներուն, իսկ ութ անգամ աւելի հիւանդներու եղբայր քոյրերուն մօտ, քան առողջներու:

Սրտերակային կեցուածքի պատրաստութեան մէջ կը մտնեն դեռ ուրիշ փոփոխականներ, ինչպէս շնչերակային ճնշումը եւ շաքարախտը, որոնց երկուքն ալ կ'աւելցնեն վտանգը. հասակն ալ պէտք է նկատի ունենալ, որովհետեւ փոքրակազմ ենթարկաները աւելի վտանգուած են, քան յաղթակազմները: Ի վերջոյ, պէտք է նաեւ նկատի ունենալ արեան մէջ սակը փոսփորային ճարպերու, որոնք հաւանաբար կ'արգիլեն քոլեսթերոլի հաստատուն խաւերու կազմութիւնը:

Բոլոր այս ազդակները միասնաբար առած կը ճշդեն չափը իւրաքանչիւր անձի ունեցած կանխատրամադրութեան, «զերօ»էն մինչեւ «շատ մեծ» գացող աստիճանաւորումի մը համաձայն, որ այսպէս կը կազմէ սրտերակային գծուածքը. բայց ուշադրութիւն. մէկ, երկու կամ երեք ազդակ բաւարար չեն. պէտք է զանոնք բոլորն ալ գնահատել յարաբերաբար մէկը միւսին, եթէ կ'ուզենք որ ընդհանուր քննութիւնը ի վերջոյ արժէք մը ունենայ:

ՔՈԼԵՍԹԵՐՈԼԸ

Մոմային, հաստատուն այս նիւթը մեր գործածած սննդանիւթերու մէկ մասին մէջ կը գտնուի անհրաժեշտէ առողջութեան: Քոլեսթերոլը կը ներկացէ գրեթէ հինգ առ հարիւրը ուղեղի եւ ջղային հիւսուածի հաստատուն նիւթին, եւ կը կարծուի որ դեր մը կը կատարէ ջղային հոսանքին մէջ. կը մասնակցի նաեւ սեռային հորմոններու պատրաստութեան. բժիշկները կը սկսին մտահոգուիլ արեան մէջ անոր ներկայութեամբ, երբ կը հասնի անսովոր չափով բարձր սակի մը, որովհետեւ քոլեսթերոլը մէկն է սրտի շնչերակները խցող ճարպային նիւթերէն, ուրեն ան կարեւոր տարրերէն մէկն է սրտերակային տախտակին, թէեւ երբեք միակ պատասխանատուն:

ԲՆԱՄԻԶԱՅԻՆ ԹԹՈՒՆ (ACID URIK)

Երբ օրկանիզմը կ'այրէ իր վառելանիւթերը, ճարպեր, ածխաջրածնային բաղադրութիւններ կամ փրոթէիններ, կը կազմուին

Շար.ը էջ 18

ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋՈՒՆ ԴԱՍԱԽՕՍԻՆ ՇԻՋՈՒՄԸ

Շարունակուած էջ 7-էն

յագիտական ժողովրդական լսարաններէն» որոնց մեծամիւ հասարակութիւն մը ներկայ կը գտնուէր, փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեան կ'ընդառաջէր եւ կը դասախօսէր նաեւ հայրենաշունչ ոգիով միութենական ձեռնարկներու իր նախորդին՝ փրոֆ. Մօրուս Հասրաթեանի օրինակով: Լիբանանի հայ գաղութին մշակութապէս ծաղկեալ շրջանն էր (1968», երբ հասարակութեան կարեւոր զանգուած մը հայագիտութեան նուիրուած ձեռնարկներով հայ մշակոյթէն, հայ իմացական ժառանգութենէն, պատմութենէն ծարաւ մը յագեցնելու ներքին պահանջք մը կը զգար...:

Անմոռանալի ձեռնարկ մը կը մնայ, որպէս գրական եղելութիւն, լիբանանահայ գաղութի մշակութային պատմութեան եւ Հայկազեան Համալսարանի անցեալին համար «Սփիւռքահայ Գրականութեան Շաբաթը», փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեանի նախաձեռնութեամբ, հայագիտական երեք ամպիոններու հովանաւորութեամբ՝ Հայկազեան, Սէն Ժոզէֆ եւ Հիւսիսեան ու Լիբանանահայ մտաւորականութեան մասնակցութեամբ:

Այնուհետեւ, փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեան շարունակեց շրջուն հայագէտ դասախօսի հայապահանջման ծառայող առաքելութիւնը:

Բացի Պուէնոս Այրէսի, Տիթրոյթի Ուէյն, Գալիֆորնիոյ Լա Վըրնի համալսարաններու հայագիտական ամպիոններու վարիչ եւ դասախօս ըլլալէ, հայագիտական դասախօսութիւններով հանդէս եկած է Գանատայի, Եգիպտոսի, Սինկափուրի, Արժանթինի գիտական եւ մշակութային կեդրոններուն մէջ: Շրջուն դասախօսի հանգամանքին նպաստած է անգլերէն լեզուի իմացութիւնը:

1986-ին Լա Վըրնի Համալսարանը նշելով փրոֆ. Գէորգ Խրլոբեանի գիտական գործունէութեան 35-ամեակը պատուոյ դոկտորի կոչումը տուաւ:

Հայաստանի մէջ թէ արտասահման շրջելով երկրէ երկիր, քաղաքէ քաղաք հայագիտութիւնը իր հետ տարաւ հոն ուր որ գնաց, բաշխեց հայ պատմութենէն եւ հայ մշակոյթէն անշիջանելի լոյսը եւ հայ միտքի դարաւոր ժառանգութիւնը եւ անոնց նուիրուած ուսումնասիրութիւններու հայագիտական մնայուն վաստակով փակեց իր աչքերը՝ շիջելով հեռաւոր Ամերիկայի անհարազատ ափերուն վրայ...:

ՀԱՅ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Շարունակուած էջ 13-էն

թիւններ եւ խմբերգեր, նոյնիսկ մանկապարտէզի աշակերտները յաղթանակի գիտակցութեան հպարտութեամբ ոգեկոչեցին իրենց Վարդանի թոռները ըլլալու իրողութիւնը, երգեցին նոյն հպարտութեամբ եւ քաջութեան վարակիչ զգացումով, օրուան դերակատարները բոլորն ալ արդարացուցին իրենց ուսուցիչներուն աշխատանքը: Վերջապէս սպասուած պահը հասաւ, ծնողքներ, աշակերտներ, հիւրեր բոլորը անհամբեր կը սպասէին ներկայացումին, ուր երրորդ դասարանի փոքրեր պիտի ներկայացնէին Վարդանանց ճակատամարտի նախօրեակին Հայաստանի մէջ տիրող կացութիւնը եւ ճակատամարտի պատրաստութիւնը, ապա բծախնդրութեամբ կատարած էր դերակատարներու ընտրութիւնը բոլոր տղաքն ալ լաւապէս կը ներկայացնէին իրենց վստահուած բաժինները, իսկ աղջիկները յստակ եւ հասկնալի երկլեզու խօսեցան եւ պատմեցին պատահարները նախապատրաստելով ներկաները բեմադրութեան:

Հետաքրքրական էր բոլոր տղոց աշխոյժ եւ ուրախ ներկայութիւնը բեմին վրայ, ինչպէս Յովիկ Գազանճեան, Քրիստ Պաղտատլեան եւ Ճորճ Թերզեան, անոնք վարժ դերասաններու նման կը վարուէին, կարծես սովորական իրենց կեանքէն բաժին մը ըլլար, նոյնն էր պարագան Շիրակ Սթամպուլեանին՝ այս տարուան Վարդանը, համարձակ Երէցը՝ Յակոբ Սինանեան ճիշտ կրօնաւորի յարմար ոճով կը կատարէր իր դերը, յատուկ էր Միշէլ Քիւրքճեանը Վարդանի աղջկան դերով, որ մարմնացուց տիպար հայ աղջիկը իր նազելի, ամօթխած եւ գիտակից կեցուածքով: Թատրոնի յուզիչ աւարտին նահատակ հայ հերոսներու դիակներուն մէջ իր զաւակը կը փնտռէր, սքանչելի էր ութնամեայ այս ամերիկածին հայ մանուկի դերակատարութիւնը, կատարելապէս հասկցած էր հերոս մօր հոգեվիճակը եւ իրական յուզումով զաւկին դիակը կ'որոնէր արցունքներ խլելով ներկաներու աչքերէն, ապա տեսարանը ամբողջացուց Ռիթա Պետրոսեան մեներգելով «Աւարայրի Պլպուլը»: Ան կը մեկնաբանէր երգը իւրաքանչիւր բառին տալով իր իմաստը ձայնի ելեւէջներով ու դէմքի արտայայտութիւններով... խոստմնալից նոր սերունդ...:

Որպէս ուսուցիչ, ծնողք, դաստիարակ եւ սերունդ պատրաստող՝ բոլորս հոգեկան մեծ գոհունակութիւն ապրեցանք:

Հանդիսութեան աւարտին վարժարանիս տնօրէնուհի՝ Քոյր Լուսիա հոգեկան մեծ ուրախութեամբ ողջունեց աշակերտներու նուաճումները, եւ յորդորեց զանոնք քալելու Վարդանի եւ քաջ նահատակներու ուղիով, չեշտելով որ անոնց յիշատակը անմոռաց եւ անմահ պիտի մնայ այնքան ատեն որ մենք կը շարունակենք մնալ հայ եւ քրիստոնեայ, ապա շնորհաւորեց ծնողներն ու ուսուցիչները, որոնք մղիչ ուժն են իրագործուած ծրագիրներուն:

Յատուկ շնորհակալութեան արժանի են օրուան պատասխանատու ուսուցչուհիները՝ տիկ. Մարօ Գույումճեան եւ երաժշտութեան ուսուցչուհի՝ տիկ. Վարդուհի Պաղտասարեանը, նաեւ համակարգիչի դասատու պրն. Արա որ հանդիսութեան տեւողութեան Power Point *ծրագիրով կը ցուցադրէր Վարդանանք ճակատամարտի յատուկ նկարներ, ստեղծելով օրուան պատշաճ մթնոլորտ հանդիսասրահէն ներս:*

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ Տէրունական աղօթքի երգեցողութեամբ:

Մինչ աշակերտները կը բաժնուէին սրահէն՝ բոլորին մտքերն ու հոգիները համակուած էին Աւարայրի Արծիւներու քաջութեամբ եւ վճռակամութեամբ:

ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈԲԵԱՆԻ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹԵՆԷՆ

Շարունակուած էջ 7-էն

տեղի ունեցող իրողութիւններից, ինչպէս դարբինը՝ դարբնութիւնից եւ հիւսնը՝ հիւսնութիւնից: Քանի որ մարդն արուեստից առաջ գոյութիւն ունի, ուստի արուեստը չի լինի, եթէ նախ մարդը չլինի: Հետեւաբար պէտք է ասել, որ արուեստը մարդուն յարմարեցուած է ոչնչից»:

ՇԻՐԱԿԱՑԻԻ ՄԱՍԻՆ

Հայրենասէր գիտնական Շիրակացին գիտակցում էր, որ իր քաղաքական ինքնուրոյնութիւնն ու սեփական գոյութիւնը պահպանելու համար պայքարի դուրս եկած ժողովրդի համար անհրաժեշտ էր զինուել ոչ միայն ռազմականապէս, այլեւ հոգեպէս, որ նրան անհրաժեշտ է մարտունակ ու հարուստ մշակոյթ:

Եթէ հայ մարտիկը օտար բռնակալի դէմ կռւում էր սրով, ապա հայ առաջաւոր մտաւորականութիւնը իր գրչով մասնակցում էր այդ ահեղ պայքարին: Անանիա Շիրակացին եւս, այլ հայրենասէր գիտնականների հետ ակտիւօրէն մասնակցում էր բռնակալական գաղափարախօսութեան դէմ ծաւալուած այդ պայքարին:

Շիրակացին օտար նուաճողների դէմ պայքարելու համար օգտագործում է բոլոր հնարաւոր առիթները, այդ անում է իր տիեզերագիտական աշխատութիւններում, տոմարագիտական երկերում, «Ժամանակագրութեան» մէջ եւ նոյնիսկ թուաբանական խնդիրների միջոցով: Նրա հայրենասիրութիւնը սերտօրէն շաղկապուած է իր գիտական գործունէութեան հետ:

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻԻ ՄԱՍԻՆ

Նարեկացին համոզուած է, որ քանի իւրաքանչիւր անհատ, յատկապէս հումանիստ մարդիկը իրեն պատասխանատու է համարում անցեալում եւ ներկայում կատարուած չարիքների համար, ապա անհատ մարդիկ երջանիկ լինել չեն կարող, եթէ հաւաքականութեան միւս անդամները դժբախտ են: Հասարակութեան հաւաքական փրկութիւնը ապահովելու համար պատմութիւնը միշտ էլ կարիք ունի ինքնազոհ դանկոների, որոնք իրենց սիրտը պոկած լուսաւորեն ու առաջնորդեն լայն զանգուածներին: Նարեկացին այդ ձգտում է կատարել իր ստեղծագործութեամբ, որն ինքը համարում է մարդկութեան փրկութեան համար իր կողմից կատարուած «բանական զոհաբերութիւն», «անարիւն զոհաբերութիւն», «բանական նուէր»:

Եթէ մարդու գործունէութիւնը, ստեղծագործութիւնը ազատագրի, փրկի, երջանկացնի հաւաքականութեան անդամներին, ապա վերջիններիս միջոցով, վերջիններից յետոյ կը փրկի նաեւ անհատը, ղեկավարը, մարտիկ հերոսը: Խտացուած ձեւով ու միջնադարեան մտածելակերպին բնորոշ եղանակով Նարեկացին պաշտպանում է «մէկը բոլորի համար եւ բոլորը մէկի համար» կոլեկտիվիստական սկզբունքը: Ղեկավարը, գրողը, իմաստասէրը իր ինքնահաստատումը, իր փրկութիւնը, իր մեծութիւնը տեսնում է զոհաբերութեամբ կատարուած իր գործուն էութեամբ հաւաքականութիւնը կատարելագործելու, փրկելու մէջ: Իր փրկութիւնը, մեծութիւնը նա տեսնում է իր ընթերցողների վեհացման մէջ:

Նարեկացու համար նոյնիսկ իմաստասիրական մակարդակի բարձրացած արուեստը սէր է, համակրանք, հակում դէպի գեղեցիկը, բարին, կատարեալը: Արուեստի քուրմերը ուրախանում են, որ գոյութիւն ունի մարդը, մարդկային համերաշխ հաւաքականութիւնը: Նրանք ուրախանում ու բաւականութիւն են ստանում այն փաստից, որ իրենցից բացի գոյութիւն ունեն մարդիկ, որոնց համար իրենք ստեղծագործում են, որոնք արժէքաւորում են իրենց գործերը եւ որոնց գեղագիտական պահանջմունքները կարողանում են իրենք բաւարարել: Այսպիսով, Նարեկացու խորհրդապաշտական, միստիկ մեկուսացումը թուացող է, խիստ արտաքին: Նա մեկուսանում է ինքն իր մէջ, մարդկային էութեան մէջ, որպէսզի կարողանայ լաւագոյնս ծառայել մարդկութեան փրկութեան գործին:

Միջնադարեան տիրող վարդապետութիւնը սիրոյ զգացականեւ իմացական տեսակների տարբերութիւնները հասցրեց բեւեռացման մակարդակին, նրանց միջեւ անջրպետ ստեղծեց ու բացարձականացնելով հոգեւորը՝ թերագնահատեց զգայականը: Հայ իրականութեան մէջ Մովսէս Խորենացին գրեթէ ամբողջութեամբ պաշտպանեց Պղատոնեան հարցադրումը, որը շարունակեց Գրիգոր Նարեկացին: Ինչպէս տեսանք, Նարեկացին հոգեւոր սիրոյ մէջ տեսնում է աստուածասիրութիւնն ու մարդասիրութիւնը: Իսկ զգայական սէրը տարբեր սեռերի միջեւ եղած փոխադարձ զգացմունքն է, յարաբերութիւնը: Այն զգայական աշխարհում գոյութիւն ունեցող ամենավեհ զգացմունքներից մէկն է: «Արդ չիք յերկրի պատուակագոյն եւ առաւել քան զսիրոյ առն եւ կնոջ», «Այս եւ ի մարմնական սիրոյ յայտ գայ, զի ուր սուրբ սէր բնակէ՝ ծնողական կամ ամուսնական եւ որ ըստ այսմ, ոչ գետք կարեն խափանել, եւ սուր եւ ոչ հուր եւ ոչ մահ»: Սէրը մեծ ուժ է: Այն ոչ միայն կարող է յաղթահարել տարերային վտանգներն ու դժուարութիւնները, մահը, այլեւ կարող է մարդկանց փոխանցել գերբնական ուժ: «վասնզի ոչինչ արգելու գնա (զսիրահարս» ոչ հեռաւորութիւն տեղւոյ, ոչ թշուառութիւն ճանապարհի, ոչ լեռան բրացեալ, ոչ դաշտ տօթագին, ոչ ծով լայնածաւալ, ոչ քաղաք պարսպեալ, ոչ դղեակ ամրագոյն, ոչ աշտարակ անպարտելի, ոչ ազխեալ դրունք, ոչ երկիւղ պահպանաց, այլ զամենեքումբք քայլեալ աներկիւղ համարձակութեամբ առ առփելին հասանէ եւ զգար ցանկութիւն կատարէ«: Սէրը ներգործում է մարդու ամբողջ էութեան վրայ ու տիրապետում նրա վարքին ու ներքնաշխարհին: Սիրոյ այդպիսի էութիւնը բնականաբար ենթադրում է նաեւ սիրող կողմերի՝ յատկապէս կնոջ համապատասխան արժէքաւորում:

Նարեկացին կնոջը եւայական մեղքից ու յանցանքից ազատելու համար առաջ է քաշում այն տեսակէտը, որ եթէ մարդկութիւնը դրախտից վտարուեց կնոջ պատճառով, ապա նա փրկութեան հնարաւորութիւն ստացաւ կնոջ միջոցով աշխարհ եկած Աստուածորդիով: Տիրամայրը, Աստուածամայրը մարդկութեան առաջ վերականգնեց կնոջ հեղինակութիւնը, տիեզերական դիրքը եւ առաջին հերթին կանացիութեան արժէքը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱԲՐԱՀԱՄ-ԴԻՐԵԼ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵԼ Է ՄԱՐՏԻ 27-ԻՆ

Մարտի 6-ին Գալիֆորնիայում կայանալիք Արթուր Աբրահամի եւ Անդրէ Դիրելի մենամարտը յետաձգուել էր վերջինիս վնասուածքի պատճառով: Ամերիկացի բռնցքամարտիկը մարզումների ժամանակ վնասել էր մէջքը:

Եվ ահա երկրորդ միջին քաշային կարգի 6 ուժեղագոյն բռնցքամարտիկների մրցաշարի կազմակերպիչները որոշել են մենամարտը տեղափոխել Մարտի 27 այն հաշուարկով, որ մինչ այդ Դիրելը կապաքինուի: Մրցամարտի անցկացման ստոյգ վայրը դեռեւս յայտնի չէ, սակայն այն նախատեսւում է կազմակերպել Գալիֆորնիայի մարզասրահներից մէկում:

Մենամարտի յետաձգման լուրը հիասթափեցրել է Արթուր Աբրահամին, որն արդէն Գալիֆորնիայում նպատակասլաց մարզումների միջոցով նախապատրաստւում էր այդ մենամարտին: Նրա պրոմոութեր Վիլֆրիդ Զաուերլանդը նշել է, որ մենամարտի ողջ նախապատրաստութիւնը կարող է ժամանակի անտեղի կորստի վերածուել: Սակայն այլ ելք չկայ, քանի որ վնասուածքները միշտ էլ կարող են հետապնդել մարզիկներին:

Իսկ ահա Արթուր Աբրահամի 67-ամեայ մարզիչ Ուլի Վեգները կասկածի տակ է առել Անդրէ Դիրելի վնասուածք ունենալու փաստը. «Դիրելի թիմը հոգեբանական խաղ է սկսել, ինչը նրանց ոչ մի առաւելութիւն չի տայ: Արթուրը չի կորցնի իր նպատակասլացութիւնը եւ կը շարունակի նոյն ջանասիրութեամբ նախապատրաստուել յառաջիկայ մրցումներին: Ինչպէ՞ս կարող է Դիրելը նախապէս իմանալ, որ մարտի 27-ին լրիւ ապաքինուած կը լինի ու կը կարողանայ ռինգ դուրս գալ: Վնասուածք ունեցող մարզիկը չի կարող դա անել»:

ՀԱՅ ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ ՄԵՏԱԼԱԿԻՐ

Բուլկարական Եամպոլ քաղաքում աւարտուեց սիրողական բռնցքամարտի հնագոյն մրցաշարերից մէկը՝ «Ստրանջայի գաւաթի» խաղարկութիւնը, որին մասնակցեցին մեծ թւով ուժեղագոյն բռնցքամարտիկներ, այդ թւում աշխարհի գործող 5 ախոյեաններ:

Մեր բռնցքամարտիկները յաջող ելոյթ ունեցան այս սուպերմրցաշարում՝ երեք քաշային կարգերում նուաճելով երկու մեդալ:

48 կգ քաշային, Եւրոպայի ախոյեան Յովհաննէս Դանիէլեանը նախնական փուլերում յաղթելով իր բոլոր մրցակիցներին, մտաւ եզրափակիչ, որտեղ նա պէտք է հանդիպեր ուզպեք բռնցքամարտիկ Եասուրբեկ Լատիպովի հետ: Սակայն վերջինս չներկայացաւ մրցամարտին, եւ մեր մարզիկը ինքնաբերաբար նուաճեց ոսկէ մեդալ: Իսկ մրցաշարի աւարտից յետոյ կազմակերպիչները լաւագոյն տեխնիկա ունեցող բռնցքամարտիկ ճանաչեցին հենց Յովհաննէս Դանիէլեանին:

Էդուարդ Համբարձումեանը (64 կգ) միայն կիսաեզրափակիչում պարտուեց իր մրցակցին եւ արժանացաւ պրոնզէ մեդալի: Մեր երրորդ մասնակիցը՝ ծանր քաշային Բագրատ Օհանեանը, առաջին իսկ մրցամարտում պարտութիւն կրեց եւ դուրս մնաց պայքարից:

Հայաստանի աւագ տարիքային պատանիների հաւաքականը (գլխաւոր մարզիչ Ֆեդյա Ալեքսանեան) Կալինինգրադում մասնակցեց միջազգային թիմային մրցաշարի: Մեր պատանի բռնցքամարտիկները յաղթեցին Պելառուսի ու Գերմանիայի հաւաքականներին, սակայն պարտուեցին Ռուսաստանի խումբին եւ ընդհանուր հաշուարկով գրաւեցին 2-րդ տեղը:

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Ընկ. ՆԱԶԱՐԷԹ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆ վերջերս սրտի վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած է Huntington Memorial հիւանդանոցին մէջ: «Մասիս»ի խմբագրութիւնն ու աշխատակազմը շուտափոյթ եւ կատարեալ ապաքինում կը մաղթէ իրեն:

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

ԱՒՕ ՄԱԿԱՐԵԱՆ ենթարկուած է վիրաբուժական գործողութեան մը եւ այժմ կը բոլորէ իր կազդուրման շրջանը: Այս առթիւ Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեան շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթեն իրեն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎԻԿ ԼԱԶԻՆԵԱՆ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Եկեղեցւոյ Ծխական Խորհուրդին կողմէ պարգեւատրման առիթով՝ Տէր եւ Տիկ. Գէորգ եւ Լուսին Գալուստեան կը շնորհաւորեն զինք եւ առ այդ $50 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր,
եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել
Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝
հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:

G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104
Norserount@sbcglobal.net

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՊԵԼԱՌՈՒՍ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ԿԸ ԿԱՅԱՆԱՅ ԱԹԱԹՈՒՐՔԻ ԱՆՈՒԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏՈՒՄ

Մարտի 3-ին ՀՀ ֆութպոլի ազգային հաւաքականը Պելառուսի ֆութպոլի հաւաքականի հետ ընկերական հանդիպում կ'անցկացնի, որ տեղի կ'ունենա Թուրքիայի Անթալիա քաղաքի Աթաթուրքի անուան մարզադաշտում, ժամը 19:00-ին:

ՀՀ ֆութպոլի երիտասարդական հաւաքականի գլխաւոր մարզիչ, դանիացի Ֆլեմինգ Սերիցլեւն այսօր հրապարակել է ՀՀ ֆութպոլի երիտասարդական հաւաքականի կազմը Մարտի 3-ին Եւրոպայի ֆութպոլի երիտասարդական առաջնութեան ընտրական մրցաշարի շրջանակում Իրլանդիայի մայրաքաղաք Դուբլինում կայանալիք Իրլանդիայի եւ Հայաստանի ֆութպոլի երիտասարդական հաւաքականների խաղին: Այս հանդիպումը տեղի կ'ունենայ Դուբլինի «Թելագտ» մարզադաշտում, ժամը 23:30-ին:

ՀՀ ֆութպոլի երիտասարդական հաւաքականը այս հանդիպմանը նախապատրաստուելու համար Փետրուարի 25-ից մինչեւ Մարտի 1-ը Երեւանի «Ռեժինէ» հիւրանոցում ուսումնամարզական հաւաք կ'անցկացնի, որի ընթացքում, կը մարզուի Աւանի ՀՀ ֆութպոլի հաւաքական խումբերի տեխնիկական կենտրոնի մարզադաշտում: ՀՀ ֆութպոլի երիտասարդական հաւաքականի կազմում ընդգրկուած են դարպասապահներ՝ Էդվարդ Յովհաննիսեան («Փյունիկ» Երեւան), Գէորգ Պրազեան («Արարատ» Երեւան), պաշտպաններ՝ Արտաշէս Առաքելեան («Կիլիկիա» Երեւան), Գագիկ Դաղբաշեան («Բանանց» Երեւան), Լեւոն Հայրապետեան («Համբուրգ», Գերմանիա), Արտակ Եդիգարեան («Փիւնիկ»), Յովհաննէս Համբարձումեան («Բանանց»), կիսապաշտպաններ՝ Դաւիթ Մանոյեան («Փիւնիկ»), Արթուր Եուսպաշեան («Փիւնիկ»), Էդգար Մալաքեան («Փիւնիկ»), Մասիս Ոսկանեան («Բրիւգգէ», Բելգիա), Արտակ Դաշեան («Մետալուրգ» Դոնեցկ, Ուքրաինա), յարձակուողներ՝ Գէորգ Ղազարեան («Փիւնիկ»), Հրաչ Եազան («Ստանդարդ», Բելգիա), Ալբերտ Թադեւոսեան («Փիւնիկ»), Յովհաննէս Գոհարեան (ԲԱՏԷ, Բելառուս), Գէորգ Բադալեան («Բանիկ-Մոստ», Չեխիա), Միհրան Մանասեան («Փյունիկ»):

ՍՐՏԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼՈՒ ԵՒ ԿԱՆԽԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑ ՄԸ

Շարունակուածէջ 16-էն

որոշ արտաքսման նիւթեր, որոնց կարգին բնամիզային թթուն. եթէ կենսաքիմիական փոխանակումներու խանգարման մը հետեւանքով բնամիզային թթուն կուտակուի մեծ քանակութեամբ, յօդատապ կ'առաջանայ. յօդատապ ունեցող անձերու մօտ, սրտերակային շնչերակները յաճախ կանխահասօրէն կը խանգարուին. այնպէս որ բնամիզային թթուի սակը արեան մէջ կարեւոր ցուցանիշ մըն է:

ՄԱՐՄՆԻ ՁԵՒԸ

Այս ազդակին եւ սրտերակային վտանգին բոլոր կապերը ծանօթ չեն այսուհանդերձ, եթէ բաղդատելու ըլլանք հիւանդութեան ենթակայ եղող հարիւր երիտասարդներու խումբ մը անկէ զերծ եղող հարիւր երիտասարդներու խումբի մը, քանի մը հետաքրքրական իրողութիւններ կը հաստատենք: Հիւանդութեան ենթակայ եղողներու խումբին մէջ, երկու անգամ աւելի է թիւը մկանուտ, յարձակողական խառնուածքի եւ պայքարի ոգիի տէր անհատներու, քան առողջ խումբին: Վիճակագրական տուեալները փաստած են, որ մարմնի ձեւը ուղղակի կապուած է սրտի տագնապներու հանդէպ կանխատրամադրութեան:

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ

Քսան կամ երեսուն տարեկանին, մարդ ընդհանրապէս շատ քիչ կը հետաքրքրուի իր առողջութեամբ, բայց տեղեկութիւնները, որոնք տրուեցան արժանի են ուշադրութեան:

Եթէ անցուցած էք քառասունը, եթէ ընտանիքի մէջ գոյութիւն ունեցած են նախընթացներ եւ ձեր կազմն ալ ձեզ կը նախատրամադրէ սրտերակային հիւանդութեան, անհրաժեշտ է որ յստակօրէն գիտնաք թէ իսկապէս սպառնալիքի տա՞կ էք թէ ոչ: Եթէ այո, ձեր յառաջացեալ տարիքը ոչինչով կը պակսեցնէ յաջող դարմանումի մը յոյսը, ենթադրելով նոյնիսկ որ հիւանդութիւնը շատ առաջացած է, եւ որ դարմանման կը սկսիք տագնապէս քանի մը ամիս առաջ միայն, դարձեալ բոլոր հաւանականութիւնները ունիք գայն շատ թեթեւ անցընելու: Այս տեսակի պատահաներու կանխատրամադրութիւն ունեցող մարդոց կիներուն մասնաւոր կոչ կ'ուղղեմ. դուք ձեր ամուսինը լաւ կը հասկանք որեւէ մէկէ աւելի: Իր ամուսինը ժամանակին դարմանել տուող կինը կը պահպանէ իր սեփական ապահովութիւնը եւ իրեններուն երջանկութիւնը ապագայի հաշւոյն, որովհետեւ իր ամուսնին սրտի տագնապը որեւէ պարագային կրնայ նախատեսել եւ կանխել:

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՍԵՆՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91107

Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով:

Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՅՈՒՇ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ԼՈՒՍԱՀՈԳԻ ՇՆՈՐՀՔ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 7, 2010, առաւօտեան ժամը 10:30ին, կամօքն Աստուծոյ Փասատինայի սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն, Կ. Պոլսոյ նախկին պատրիարք հոգելոյս ամենապատիւ Տ. Շնորհք Արք. Գալուստեանի հոգիի խաղաղութեան համար, անոր վախճանման քսանամեակին առիթով:

Հոգեհանգիստը խնդրած են եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը եւ գաղութիս մէջ գործող Պոլսահայերու Միութիւնը: Հոգեհանգստեան պաշտօնին եւ յուշ ցերեկոյթին պիտի նախագահէ Թեմիս բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան:

Այդ օր, Ս. Պատարագի, Արեւագալի եւ հոգեհանստեան պաշտօնի հոգեպարար երգեցողութիւնը պիտի կատարէ Արեւմտեան Թեմի առաջնորդարանի «Խաչատուրեան» արանց բազմաձայն երգչախումբը, ղեկավարութեամբ բարեշնորհ Ստեփան Սրկ. Կէօզիւմեանի:

Անմահանուն Շնորհք Պատրիարք Գալուստեան եղած է Երուսաղէմի Միաբանութեան անդամ, Արեւմտեան Թեմէն ներս ծառայած է որպէս Սբ. Յակոբ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ, ապա որպէս Թեմի Առաջնորդ: Ան կը հանդիսանայ Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ լուսապայծառ դէմքերէն մին: Իր քարոզախօսութեամբ, հրատարակած բազմաթիւ յօդուածներով եւ գիրքերով եւ կազմակերպչկան բազմաթիւ իրագործումներով, Ամենապատիւ Տ. Շնորհք Պատրիարք Գալուստեան իր ուրոյն տեղը եւ դերը ունի մեր եկեղեցւոյ վերջին հարիւր տարուայ կեանքին մէջ:

Հոգեհանգիստէն ետք, ժողովուրդը սիրով հրաւիրուած է պատրիարք հօր հոգիին համար պատրաստուած հոգեճաշին:

Օրուայ քարոզիչն է Թեմին նախկին առաջնորդ Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեանը, իսկ յուշ ցերեկոյթին ելոյթ պիտի ունենայ ծուխիս հովիւ Արժ. Տ. Սարգիս Աւ. Քհնյ. Փեթոյեան եւ Արեւմտեան Թեմի բազմավաստակ կղերական, Արժ. Դոկտ. Զաւէն Աւ. Քհնյ. Արզումանեան եւ Պոլսահայ Միութեան պատասխանատուներ:

Այդ օր պիտի գործադրուի հոգելոյս պատրիարքին յիշատակին վայել գեղարուեստական բարձրորակ յայտագիր մը, մասնակցութեամբ Խաչատուրեան երգչախումբի եւ Պոլսահայ Միութեան մշակութային յանձնախումբի:

Սիրով կը հրաւիրուի հայ ժողովուրդը ներկայ գտնուելու Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ կատարուելիք հոգեհանգստեան պաշտօնին եւ յարգելու համար յիշատակը բազմաշնորհ կղերական, հայ եկեղեցւոյ անկրկնելի մեծութիւններէն՝ Ամենապատիւ Տ. Շնորհք պատրիարք Գալուստեանի:

Մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել եկեղեցւոյ գրասենեակը՝ (626) 449-1523:

ՎԱՀԷ ՍՐԿ. ՔԱՐԽԼԸԹԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

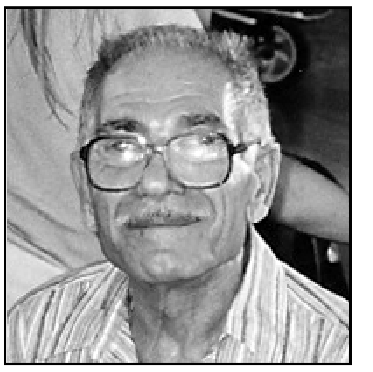

ՅԱԿՈԲ ՍԱՐԳԻՍԻ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ
Մահուան երկրորդ տարելիցին
ՏԻՐԱՄԱՅՐ ԱՆԺԵԼ ԹԱՄՈՅԵԱՆ-ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ
Մահուան առաջին տարելիցին

առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 28 Փետրուար 2010-ին Պըրպէնքի Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդարանի եկեղեցւոյ մէջ: Հանգուցեալներուն յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Սգակիրներ՝
Որդիները՝ Տ. Վահան Ծ. Վրդ. Յովակիմեան
Տէր եւ Տիկ. Ստեփան եւ Ժուլիէթ Յովակիմեան եւ իրենց զաւակները՝ Քրիսթին եւ Դանիէլ
Դուստրը՝ Լուսին Պարազեան եւ զաւակները՝ Ազատ, Վահան եւ Անժելա:
Եւ համայն Յովակիմեան, Պարազեան, Թորոսեան, Յովսէփեան, Գաբրիէլեան եւ Տատայեան ընտանիքները:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
massis2@earthlink.net

ՄԱՀ ԷԴԻԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ

Խոր վիշտով կը գուժենք վաղահաս մահը մեր զաւակին՝ ԷԴԻԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ որ պատահեցաւ Փետրուարի 20ին, Թեհրանի մէջ: Թաղումը տեղի ունեցաւ Փետրուար 23ին: Հանգուցեալի յիշատակին Կիրակի Փետրուար 28ին Կելնտէյլի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ Ս. Պատարագի աւարտին պիտի կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն որմէ ետք հոգեճաշ պիտի մատուցուի «Ամպրոզիա» ճաշարանին մէջ:

Սգակիրներ՝
Ծնողները՝ Աւետիս եւ Սառան Նազարեաններ, զաւակունք եւ համայն հարազատները:

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ

ԷԴԻԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆԻ վաղաժամ մահուան առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի այրիին, զաւակներուն, վշտահար ծնողներուն, ի մասնաւորի Թերթիս տարիներու աշխատակից Աւետիս Նազարեանին եւ բոլոր հարազատներուն:

«Մասիս»

ԿԱՐԱԲԱԼԱ... ԻՐԱԿԱՆ ԼԵԳԵՆԴԸ...

Շարունակուած էջ 14-էն

ուել չփացած երկրպագուի անյարգի եւ անկոչ ընկերակցութիւնից: Հէնց Աբովեան փողոցի վրայ Կարաբալան հաշուեյարդար է տեսնում Թուրքի հետ, դանակահարելով սպանում նրան: Կարաբալային բնակաՆաբար ձերբակալում են, բանտարկում: Պատմում են, որ Եղիշէ Զարենցի հետ նոյն բանտախցում է եղել... Զարենցը նրան նուիրուած մի բանաստեղծութիւն ունի.

Հագնում է նա
Մէկ մակինտոժ,
Մէկ էլ տեսար`
Զուլ ու փալաս,
Չգիտէի`
Արտի՞ստ է նա,
Թէ՞ ծաղիկ ծախող
Կարաբալա...

Կարաբալան մեծ դեր խաղաց Զարենցի կեանքում, երբ նրան աւելի վաղ բանտից ազատեցին, քանի որ քաղաքական բանտարկեալ չէր, նա յաճախ էր բանտ գնում եւ պահակների միջոցով նամակներ էր բերում Զարենցից...

... Տարիներ անց, երբ վախճանուեց հայ բեմի ժամանակի ամենավառ աստղը՝ Արուս Ոսկանեանը, նրա շիրիմին ամէն առաւօտ միշտ մի անյայտ ձեռք մէկ կարմիր վարդ էր դնում... Կարաբալան չէր դադարել սիրել իր երազին:

- Երբ երեխայ ժամանակ չարաճճիօրէն վազում էինք յետեւից եւ կանչում Կարաբալա՜, Կարաբալա՜, ասում էր. «Ինչ Կարաբալա, Դարդոբալա՜, Դարդոբալա՜...»: Նա իսկական հայ էր, ուղնուծուծով հայ: Կարաբալա ածական անունն էր կրում դեռ արեւմտեան Հայաստանից... Կարա՝ կամ ղարա նշանակում է սեւ, բալա-ն երեխայ բառն է: Նա Թխամորթ էր եւ երեւի թէ այդ պատճառով նման մականուն էին տուել... Երեւանի նախկին քաղաքապետերից Համբարձում Գալստեանը շատ էր սիրում Կարաբալայի արձանը եւ յանձնարարութիւն տուեց նրա արձանը կանգնեցնել Աբովեան փողոցի ճիշտ այն հատուածում, ուր ժամանակին Կարաբալան ծաղիկ էր վաճառում... Կարաբալայի կերպարի մէջ ես հօրս էի տեսնում: Իրանում մի հայ չկար, որ Կարաբալայի արձանի հետ նկարուած չլինէր... Ամերիկեան դեսպանատնից ինձ մօտ եկան 15 հատ փոքր չափսերի Կարաբալայի բրոնզաձոյլ արձանիկներ պատուիրաեցին, երբ հարցրի թէ ի՞նչն է իրենց գրաւում ասացին, որ նրա մէջ մարդկային բան են տեսնում... Մարդիկ սիրեցին այս արձանը, իսկ ժամանակին ինձ քննադատում էին թէ՝ Կարաբալան մուրացկան է եղել եւ ես իզուր եմ նրա արձանը կանգնեցրել, մինչդեռ իրականութիւնն այլ էր..., հայեացքով իր ստեղծագործութիւնը գուրգուրելով ասում է Լեւոն Թոքմաջեանը:

Արժէքների խառնաշփոթ մեր ժամանակներում այս արձանի ճակատագիրը չբեկուեց: Փոխուել է միայն Կարաբալայի արձանի գտնուելու սկզբնական վայրը. Երեւանի նախկին քաղաքապետ Երուանդ Զախարեանին ուղղուած արձանի հեղինակի խնդրանքը անարձագանք չմնաց, երբ այդ տարածքում կատարւում էին Հիւսիսային պողոտայի կառուցման աշխատանքները, քանդակը բուլդոզերի տակ չգցելու համար տեղափոխուեց՝ անցնելով միւս մայթ...

Երեւանի կոլորիտային արձաններից իրական լեգենդ դարձած Կարաբալան կանգնած է Հանրապետութեան հրապարակից վերեւ տանող Աբովեան փողոցի աջ մայթին՝ իբրեւ մարդ էակի կողմից մարդու հանդէպ տածուող յաւերժական բարութեան խորհրդանիշ:

«Յոյս» Երկշաբաթաթերթ
Թեհրան

www.massisweekly.com
Updated every Friday

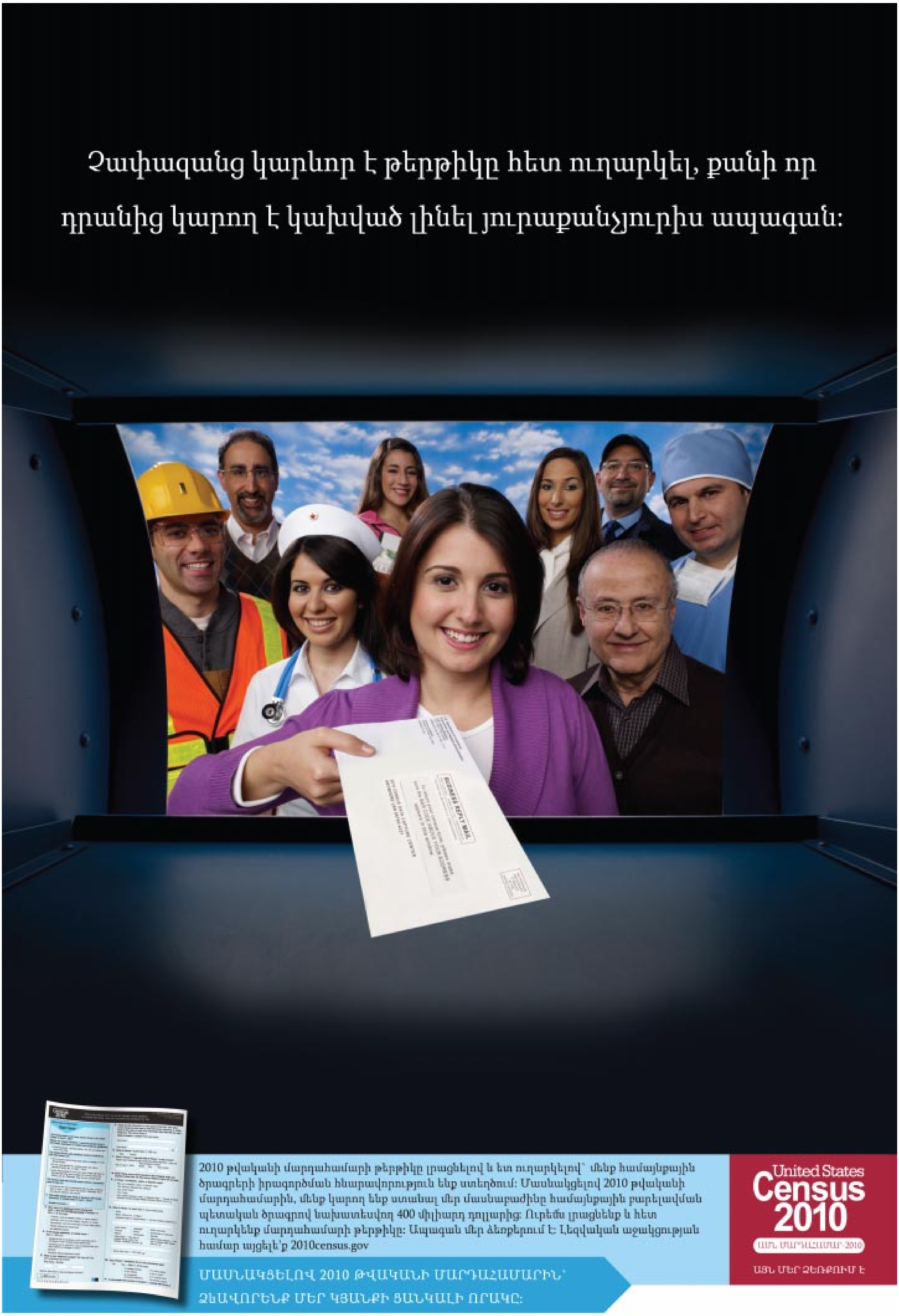

Paid for by U.S. Census Bureau.